180
10

hasan hüseyin
BÜTÜN ŞİİRLERİ 10

acılara tutunmak

5.
basım

BİLGİ YAYINEVİ

HASAN HÜSEYİN • acılara tutunmak

BİLGİ YAYINLARI : 180
HASAN HÜSEYİN BÜTÜN ŞİİRLERİ : 10

ISBN 975 - 494 - 312 - 5
94 06 Y. 0105 0745

Birinci Basım 1981
İkinci Basım 1984
Üçüncü Basım 1987
Dördüncü Basım 1992

Beşinci Basım
Aralık 1994

BİLGİ YAYINEVİ
Meşrutiyet Cad. 46 / A
Telf 431 81 22 - 434 12 71
434 49 98 - 434 49 99
Faks 431 77 58
06420 Yenişehir - Ankara

BİLGİ DAĞITIM
Babıâli Cad. 19 / 2
Telf 522 62 01 526 70 97
Faks 527 41 19
34400 Cağaloğlu İstanbul

HASAN HÜSEYİN

Bütün Şiirleri

10

ACILARA TUTUNMAK

BİLGİ YAYINEVİ

kapak düzeni : fahri karagözoğlu

HASAN HÜSEYİN'in yayımlanmış yapıtları

şiir

kavel (1963 yeditepe şiir armağanı, 7 basım)
temmuz bildirisi (5. basım)
kızılırmak (9. basım)
kızılkuğu – şiirin uyanışı
(trt – 1970 kitap başarı ödülü, 6. basım)
ağlasun ayşafağı (5. basım, yapıtın tümü)
oğlak (6. basım)
acıyı bal eyledik (10. basım)
kelepçemin karasında bir ak güvercin (5. basım)
koçero vatan şiiri (4. basım)
haziranda ölmek zor (6. basım)
filizkıran fırtınası
(1981 ö. f. toprak ve nevzat üstün şiir ödülleri, 5. basım)
acılara tutunmak (5. basım)
ışıklarla oynamayın (4. basım)
kandan kına yakılmaz (5. basım)
tohumlar tuz içinde (2. basım)

öykü

öhhööööö! (2. basım)
made in turkey (3. basım)
bıyıklar konuşuyor (3. basım)

gezi

bağdat basra yollarında

çalışma

kalmasın ellerim sizlerden uzak
(bedrettin cömert'in şiirleri, 1979)
eleştiriye beş kala
(bedrettin cömert'in eleştiri yazıları, 1981)

çocuk kitapları

1) eşeğin gözyaşları, 2) aşıcı baba, 3) ormanın öcü, 4) ressamın bıldırcınları, 5) becerikli çocuğun düşleri.

dizgi font matbaacılık ve tanıtım hizmetleri
tel : 230 30 30
baskı cantekin matbaacılık yayıncılık
ticaret ltd. şti.
tel 433 30 84 – 435 83 56

İÇİNDEKİLER

bir başka pencereden 7

birinci bölüm
ACILARA TUTUNMAK

ağlamalar 25
analar 29
acılara tutunmak 43
sonuçsuz bir telefon konuşması 47
acıtan gerçek 59
yaşlı yanılgı 63
hoşçakal köprüsü 65
ellerim 79
turaç 81
düşünmek 85
tanıklıklar'dan 89
üstüne 105

ikinci bölüm
UMUTLARA TUTUNMAK

özseven 111
denizin öbür yarısı 115
balaban'a balabanca bir övgü 121
cacık 129
picasso çeşitlemesi 133
dörtlükler 147
mayaya saygı 151
mozart diye bir sağnak 153

balballı 157
nötron 159
ay toprağı 161
karmaşa gülü 165
çamdan sakız akıyor 169
gelişini sevsinler 173
'göz gördü gönül sevdi' 177
yineli 187

1/KUMDA ÇOCUKLAR

Bayılırım çocukların kumda oynamalarına!..

Eşerler kumu, eşerler kumu. Amaçları, kumdan su çıkartmaktır. Oysa deniz, oysa ırmak, oysa göl, çağıl çağıldır yanıbaşlarında. Yok sayarlar denizi, yok sayarlar ırmağı, yok sayarlar gölü. Onlar için önemli olan, suyu kendilerinin bulmasıdır. Eşerler kumu, eşerler kumu!.. Oyundur bu, amaçtır bu, iştir işlevdir bu. Yaşadıklarını, varolduklarını kendikendilerine ve dünyaya tanıtlama, duyurma çabasıdır bu. Evrensel bir dürtüye boyun eğmektir belki de?..

Eşerler kumu, eşerler kumu...

Suya değer elleri birdenbire. Çılgınca sevinirler; kucaklaşır, öpüşürler; tepinir, şarkılar söylerler: Yaşasın, bulduk!..

Mutludurlar artık, güçlüdürler; varolduklarını tanıtlamış, duyurmuşlardır dünyaya.

Oysa, **'Bulduk!'** diye sevindikleri su, yanıbaşlarındaki denizin, ırmağın, gölün suyudur. Ama, vızgelir deniz onlara, vızgelir ırmak, vızgelir göl!.. Bilinmezi bilinir, görünmezi görünür yapmışlardır ya, onlar için önemli olan, yalnızca budur!.. Deniz yoktur, ırmak yoktur, göl yoktur; bulduları su, dünyalarıdır onların, ufukları, evrenleridir.

Ne güzel, ne sürekli yanılsama!..

Evet, genelliyorum: her kuşak, su kıyısında kumdan su çıkartma çabasına düşmüştür. Kim yadsıyabilir bu gerçeği?

Kimi, çabucak anlar, bulduğu suyun hangi sudan kaynaklandığını; kimi, ya göremez bu gerçeği, ya da gör-

mezlikten gelir, sürdürür sevincini. Birincisi, taze kanla doldurur, sanat denilen ağacın damarlarını; ikincisi, o damardan beslenerek ayakta kalmağa çalışır: tıpkı bir ökseotu!..

Bayılırım çocukların oynamalarına!..

Sözü çok mu uzattık yoksa?..

2/ÖLÜMÜ KORKUTMAK

Kim ne derse desin, **Sanat**'ın temelinde **ölüm korkusu, ölümü korkutma çabası** yatıyor.

Pigme'lerin altmışiki sözcüklük bir sözlükleri varmış, bunun ellibeşi **sövgü**'ymüş.

Nedir işlevi sövgünün?.. Yaşamak için, yaşamayı sürdürmek için, yaşamaya son veren hertürlü düşmanı korkutmak, ürkütmek ve kaçırtmak!..

Der ki bir türkümüz: **'oy oy demeye geldim / kaymak yemeye geldim / meramım kaymak değil / yâri görmeye geldim'.**

Sanat, işlevsel yönden, zamanla kılık değiştirmiştir. Bu bir zorunluluktur; evrimin, gelişimin, algı - bilinç düzeyinin doğal bir sonucudur.

Acılar ve sevinçler, yerel duyarlıkları da, bölgesel duyarlıkları da, ulusal duyarlıkları da aşıyor günümüzde. Yeni bir çağın eşiğinde kıpırkıpırız. Sanatın kökleri, bu yeni çağın sularına değdi bile!..

Evrensel ölüme karşı boynumuz kıldan ince. Bunu anladık. Yaşayanlar ölür birgün. Bilincindeyiz bunun!.. Ama, doğa yasasının dışında, toplumsal ölüm - öldürme odakları da varsa, ne yapsın **Sanat?..** Yeni bir öz ve yeni bir kılıkla çıkmak zorunda değil mi insan içine?.. **'Meramım kaymak değil / yâri görmeye geldim'** dizeleri, çok güzel vurgulamıyor mu bu gerçeği?.. Yaşamakta olduğumuz bilim çağında bundan güzel **kılık** olur mu Sanata!!..

Diyor ki **Yunus Emre:**

'Ey yârenler ey kardeşler/Korkarım ben ölem deyi/Öldüğüme kayırmam ben/Ettiğimi bulam deyi', 'Yanlarıma kona elim/Söz söylemez ola dilim/Karşıma gele amelim/N'ettim ise bulam birgün', 'Yeryüzünde gezer idim/Uğradım milletler yatar/Kimi ulu kimi küçük/K'ey kuşağı berkler yatar', 'Kimi yiğit kimi koca/Kimi vezir kimi hoca/Gündüzler olmuş gece/Onculayın çoklar yatar', 'Sana ibret gerek ise/Gel göresin bu sinleri/Ger taş isen eriyesin/Bakıp görünce bunları', 'Şunlar ki çoktur malları/Gör nice oldu halleri/Sonucu bir göynek giymiş/Onun da yoktur yenleri'.

Görüyorsunuz, **Ölüm** konusunda, doğa yasasına karşı konulamıyacağının bilincinde **Yunus Emre.** Onun korkusu artık, **Toplumsal Ölüm!..** Toplumsal sınıfsal ölüm odaklarını evrensel ölüm gerçeği karşısında uyarmak istiyor o!.. Atlasanız zıplasanız da, çalıp çırpsanız, sömürüp semirseniz de, o **son**'dan yakanızı kurtaramazsınız ey aptallar, diyor **Yunus Emre.**

Yunus'tan nice yüzyıl sonra Şekispir, oyun kahramanlarından birinin eline bir kurukafa veriyor ve ona şöyle dedirtiyor: **'Varolmak veya olmamak, işte hepsi bu!'**

Ondokuzuncu yüzyılın aydınları, ellerinde kafatasıyla dolaşıyorlardı. Neydi bundan amaçları?..

Caddelerde kafatasıyla dolaşmak, ağu içmek, şakağa tabanca dayamak, çılgınlık denilen işler yapmak, kendi gömütünün yapılışını seyretmek, 'vızgelir bana ölüm' diye haykırmak, yaşamaktan vazgeçmiş görünmek, 'kendimi öldürürüm' korkutmaları, o 'cennet - cehennem' masalları; nedir bütün bunlar?.. Ya nedir o piramitler, o lâhitler, o kral gömütleri, o mumyalar, o anıtlar, yontular?..

Ölüme meydan okumak değil de nedir bu?..

'Sanatçı, gününün tanığıdır' deniliyor. Geçtiğimiz şu yola bir bakalım, ne görüyoruz?..

Bugün bize **ilkellik** gibi görünen herşey, geçmişimizdir bizim, gün'ümüzdür, gerçeğimizdir. Yılan gömlek do

ğiştirir gibi atamayız sırtımızdan bu gerçeği!.. O gerçeğin son halkasıyız biz, bizden sonrakiler de son halkası olacaklar.

Bilim ve **Sanat,** yaşam denilen yolun iki kıyısıdır.

Geçmişte **Bilim**'in anasıydı **Sanat;** günümüzdeyse, bilimden beslenmeyen sanat ürününü elimizin tersiyle itiyoruz. Bu da bizim gerçeğimiz.

Tutuculuk, evrensel akışı durdurmağa yeltenmektir. Kimin haddine bu!..

Çok mu konuştum yoksa?..

3/ŞİİR DEDİKLERİ

Yıllardır yazar, çizer, söylerim: bilineni bilinmeze, görüneni görünmeze, duyulanı duyulmaza, kısacası, somutu soyuta itmek değildir **Şiir**'in işi. Tam tersi: bilinmezi bilinir, görünmezi görünür, duyulmazı duyulur, duyumsanmazı duyumsanır, algılanamazı algılanabilir yapmaktır!...

Konuşamıyor musun? Konuş öyleyse!.. Sesin yok mu? Seslen öyleyse!.. Elin kolun yok mu? Kımıldat öyleyse!.. Al eline kâğıt - kalem, yaz derdini çarşaf çarşaf. Roman dersin adına, öykü dersin, anı dersin, deneme, eleştiri, izlenim dersin; neden sığınıyorsun **Şiir**'e? Ne bekliyorsun **Şiir**'den?.. Neden ille de **Şiir?..**

Demek ki, etinden, kemiğinden, kanından gelen bir dürtü bu?.. Değilse, niçin çalmıyorsun başka kapıları da, ille de **Şiir** diye tutturuyorsun?..

Bak kardeşim: bırakalım dolambaçlı sözleri, ağzımıza sığmayan yorumlarla, tanımlarla çevremizi aldatmayı, yanıltmayı, oyalamayı!.. Cançekişenlerin konuşmasına '**Gargaraya düşmek**' denir bizde. Cançekişenin gargarasından kimse birşey anlamaz!.. Gargara noktasında sözler odonin yeri, yerin üstü değil artık, yerin altıdır. Hem '**toplumcu gerçekçilik**' diyeceksin, hem '**şiirin işle-**

vi'nden demvuracaksın, hem de **gargara** planında sayıklayacaksın; bunun adına da **şiir** diyeceksin, **şairlik** diyeceksin... Olur mu bu?.. Bilinmezi biraz daha bilinmez yapmak mı **Şiir**'in işi, yoksa bilinmezi bilinir kılmak mı?.. Sen ne söylüyorsun kardeşim, sazın ne çalıyor!..

Şiir, okunulurken (dinlenilirken) tadına varılan şeydir. Okuyup okuyup başa dönülerek, bir kez daha, bir kez daha okunularak, **'ne diyor bu sözler?'** diye kaş çatılıp düşünülerek tadına varılmağa çalışılan şey, şiir değildir. Nedir ya?

Ya özdeyiştir, ya bilmecedir, ya bulmaca, ya da saçma!..

Ortalığı boş buldunmu üçü beşten atarsın; **Lukacs** dersin, **Fischer** dersin; **Gramsci, Plekhanov, Freville; Caudwell** dersin, **Lenin** dersin, **Garaudy** dersin; mangalda kül bırakmazsın kardeşim; ama, oturdunmu ak kâğıdın başına, şiir adı altında, gargaraya düşersin. Onun için sana kalır, şiir diye yazdıklarının tadı!..

Şiir, elma gibi, yemek gibi, ekmek gibi, yenilirken; su gibi, içki gibi, sigara-çay-kahve gibi, içilirken; müzik gibi, şarkı ve türkü gibi, dinlenilirken; resim gibi, bakılırken; sevişme gibi, sevişilirken... tadına varılan şeydir. Okuyanı, dinleyeni daha ilk sözcükte –ki sözcük değildir o–, ilk dizede –ki dize değildir o– etkisi altına alır şiir. Birdenbire bir yeni yol açılmıştır önünde, düşünmeden yürüyüp gidersin o yolda.

Oysa bir özdeyişi, bir atasözünü, bir bilmece - bulmacayı, bir tekerlemeyi, hatta bir tümceyi ilk okuyuşta, ilk duyuşta anlayamayabilir, kavrayamayabiliriz; yeniden yeniden okuyup düşünerek anlamağa - kavramağa çalışmamız ne o söz için bir kusurdur, ne de biçim için. Tam tersine, geç ve güç anlaşılır olması üstünlük sayılır o özdeyiş, o atasözü, o bilmece - bulmaca, o tekerleme veya tümce için. Güzellik buradadır!..

Düzyazıya yük (düşün, anlam), dışarıdan vurulur; şiirse yükünü kendisi yaratır. Düzyazı, bir düşünün, bir düşüncenin, mantıksal bir anlamın taşıyıcısıdır; oysa, şiir yoksa ortada, düşün de yoktur, düşünce de, anlam da!..

Yani şiir, kimseyi taşımaz sırtında, kendikendini taşır.

Alın elinize murcu, çekici, vurun kayaya! Aradığınız, anlatmak ve söylemek istediğiniz, göstermek istediğiniz, milyonlarca örneği (benzeri) bulunan, hiç de ilginç yanı bulunmayan, o anlamsız kayanın içinde, biryerdedir. Aman, dikkatli vurun çekici! Yanlışlık yaparsanız, aradığınız ve göstermek, anlatmak istediğiniz o şeyi öldürebilirsiniz. O zaman, hiçbir ilginç yanı, hiçbir özelliği ve anlamı bulunmayan o kayayı daha da anlamsız, daha da sıradan bir kaya haline getirebilirsiniz. Ne yapmış oldunuz yani şimdi, niye çektiniz onca emeği?..

Gerçeküstücülerin şiiri yakalama yönteminde bile domuzuna bir bilinçlilik yok muydu dersiniz?..

Vurun çekici kayaya, ama, neyi ortaya çıkartmak istediğinizin bilincinde olun!.. Çünkü şiir, bilincin çocuğudur, rastlantının değil!.. **Aragon**'lar, **Eluard**'lar, şiirin dibini karıştırmak istemişler de, karşılarına '**işçilik**' çıkmış. Ne demektir **işçilik?..**

Bilgisiz, birikimsiz, deneyimsiz, bilinçsiz işçilik olmaz!..

Do demekle do olmuyor!.. Kerem'ce ah çekebilmek için, Kerem'ce yanmak gerekiyor!..

Kumsaldan su çıkartmak, denizi görmeyenler için bir büyüdür ancak!..

Söylediklerimi birkaç örnekle açayım isterseniz:

'**Kuş, kanadına kira istemez.**'

Bir atasözüdür bu. Yüz kişiye sorulsa bu sözün anlamı yüzü de düşünür, en doğru yanıtı verebilmek için.

'**Onur borçlanmak istemez, özseverlik ödemek istemez.**'

Bu da, **La Rochefoucauld**'un bir özdeyişi. Yüz kişiye sorulsa bu sözün anlamı, yüzü de düşünme gereksinimi duyar, doğru açıklayabilmek için.

'Babam benim babamken, ben babamla kar taşıdım.'

Bu da bir bilmece... Amaç karşımızdakini yanıltmak, şaşırtmaktır. Konuşurken şöyle deriz: **'Babam benim babamken, ben babamla kardaşıdım'.** Küçük bir söyleyiş ayrımı, **'kar taşımak**'tan **'kardaş olmak**'a doğru kaydırıyor anlamı. Baba ile nasıl **kardeş** olunur?..

Diyelim ki bu tekerleme - bilmece, özelliğini **sözlü** olmaktan alıyor; bir de yazılı bilmeceler var: **'İttim kapı açıldı, alaca mercan saçıldı', 'Kıllı ağzını açtı, çıplak içine kaçtı'** gibi...

İlk duyanların bir çırpıda yanıtlayabileceği bilmeceler değildir bunlar. Dahası, ikinci bilmecede olduğu gibi, duyanı **'pık'** diye güldürecek nitelikte bilmecelerdir. Oysa, birinci bilmecenin yanıtı **'Nar'**, ikincininki **'Çorap'** ve **'Ayak'**tır.

Saçma konusuna gelince...

Şöyle bir konuşma olduğunu düşünelim:

"Ahmet dedi ki:

– Sen bugün yemek yemedin mi?

Mehmet:

– Koabyxpr mrlduicst aui zr..."

Ne diyor Mehmet?

Romanda, öyküde, oyunda bir anlam taşıyabilir Mehmet'in dedikleri; fakat, ya şiirde?..

Şiirde **'saçma**'nın kökünde, devingen-devrimci **Öz**'ün tükenmişliği, tutucu **Biçim**'in kendini **Öz**'ün yerine koymaya kalkışması yatar.

Denilecek ki: şiirde hiç mi anlam yok?

Sözü ben de oraya getirmek istiyorum.

Şiirde **anlam** konusunu en iyi, **Nurullah Ataç** kavuşturmuş açıklığa: **'Şiiri, herhangi bir sanat yapıtını belki anlamı için seviyoruz; belki bizim biçim dediğimiz, anlamdan başka bir şey değildir; ama o anlam, sanat ya-**

pıtının sanat anlamı, bizim hergün kullandığımız anlam sözünden büsbütün başkadır'.

Fıkrayı bilirsiniz:

Eski İran'ın zortzortlarından biri sormuş kaptana:

– Bu gemi niye kalkmıyor kaptan?

– İstim gelmedi paşam...

– Biz gidelim, istim arkadan gelsin!

Dergilerde, gazetelerde, kitaplarda şiirler... Sevemiyorum kimi şiirleri, tadalamıyorum kimi şiirlerden (şiir diye ortaya sürülmüş yazılardan). Bana birşey söylemiyor bunlar, tek yaprağımı kımıldatmıyor. Kendimi kurup, duyargalarımı gerip, yeniden yeniden okuyorum; fakat, hayır; kılımı kıpırdatmıyor bu şiirler, beni alıp götürmüyor biryerlere, ürpertmiyor beni, irkiltmiyor, sevindirmiyor, kızdırmıyor, ağlatmıyor, güldürmüyor, üzmüyor beni, delirtmiyor!.. Altalta sıralanmış dizelerde –dize denilebilirse eğer!– kan dolaşımı yok; yürek yok, gerilim yok!.. Demek ki, oluşmamış **içerik.** İmge, simge, benzetme, iğretileme, allegori, uyak-muyak, evet ama, birşeyler eksik!..

Evet, birşeyler eksik. Eksik olan, belki de **kıvam!..** Su, bulgur, yağ, tuz, salça-malça... Evet ama, pilava benzememiş ki!..

'Oha var, çift sürdürtür öküze; oha var, boyunduruk kırdırtır' derler. **Oha** sözüne **kıvam** gerek! Yoksa, işlevsiz kalır **'Oha'.**

İşimiz, kelebeğin sırtına baharı sarmak değil; bize baharın güzelliklerini getirecek, çağrıştırtacak o devinime, o kıpırtıya, o renge, o biçime kavuşturmaktır kelebeği. Yaratın o kelebeği, salın ortaya, yaşayın güzelliklerini baharın!..

Diyorlar ki:

Filancanın falanca şiirini okudun mu?

– Okudum..

– Çok güzeldi, değil mi?

Şaşıp şaşırıp kalıyorum.

Birileri de kalkıp, çarşaf çarşaf övgü döşeniyor o şiir üzerine. İyice açık kalıyor ağzım!.. O şiiri mi övüyor bu kişi, yoksa, –bilmediğim bir nedenle–, o şiiri yazanı mı; anlıyamıyorum!.. Bunca yılını şiirle boğuşarak geçirmiş bir kimse olarak, bu tür değerlendirmeleri anlıyamıyor ve gerçekten üzülüyorum. Doğallıkla, şiir sanatı adına!..

Sanatı, bölgecilik uğruna, fraksiyon, klik, parti ve çıkar çevresi uğruna, zincire vurmaktan çekinmeyenler, sınıfsallık sorununu nasıl koyarlar, insanın kurtuluşunu nasıl savunabilirler?.. Açıkçası: sanatı köleleştirmeğe çalışanlar, insanı kölelikten nasıl kurtarabilirler?

Gelin de inanın bu maskaralığa!..

– Hele sen iyice bir oku o şiiri, birkaç kez daha **oku,** sonra bir daha oku, oku, oku, oku!.. Tadına varacaksın mutlaka!.. Neler var o şiirde, neler, neler, neler!..

Buyurun bakalım!..

Yahu, ne bulunur, neler bulunur bir şiirde?.. Özdeyiş mi bu, atasözü mü, tekerleme mi, bilmece mi, bulmaca mı, şifre mi, gizli diller toplamı mı, nedir yani şiir denilen?.. Mahalle bakkalı mı bu?..

Kimi ruh hastaları, durup durup birşeyler mırıldanırlar; kimileri de, dikkat çekmek için, şunun bunun yanında birşeyler çiziktirirler cebierinden çıkarttıkları kâğıtlara veya başka yerlere, imler, bellikler koyarlar, dikkati çekecek biçimde. Görenler de, **'acaba ne diyor bu, acaba ne anlama geliyor bu çizgi, bu im?'** diye merak ederler. Ruh hastası, ulaşmıştır amacına, dikkatleri kendi üzerine çekmiştir!..

Böylesi durumlarda, o ruh hastası ilgilendirmez beni; o ruh hastasında **birşeyler** bulmağa çalışanlar, bulduklarını sananlar ilgilendirir. Hastayı değil, onun çevresindekileri incelemek isterim ben. Örneğin, eşcinsel bir şarkıcı, bir romancı, bir oyuncu hiç de ilgilendirmez beni; ben, daha

çok, o eşcinselle ilgilenenler, eşcinsellik konusu üzerinde önemle durmayı baş görev sayanlar üzerinde durmak isterim. Örneğin, **whxfyu ckfrtda9 vcz umxsqüyl ötghzü**, benim için hiçbir anlam taşımaz, bunu şiir diye yazan kişinin varlığı - yokluğu beni hiç ilgilendirmez; ama, bunu şiir diye dergisine, gazetesine basan kişi, kişiler; ve basımevinden geçti diye bu saçmalığı sevmeğe, övmeğe, savunmağa kalkanlar beni çok ilgilendirir!..

Anlatabildim mi derdimi?..

Ne yani, ozanı ruh hastası filan mı sanıyorlar bu kıçıkırıklar?. Kimseyi ilgilendirmeyen **laf salataları**, yolu tıkanmış cinsel sapıklığın ak kâğıt üzerine dökülmesi değil de, nedir başka?..

Sözü çok mu uzattım ne?..

Ne demek mi istiyorum?

Şunu: Şiir, işlevi gereği, açık ve aydınlık olmak zorundadır. Tarih boyunca böyle olmuştur bu. İşte **Halk şiiri**, işte **Dîvan**... Dilinden başka, nesi var anlaşılmayan, **Dîvan** şiirinin?.. Tekke şiiri ise, o inanç dünyasından olanlar için hiç de anlaşılmaz değildir.

Şiirde anlaşılmazlık, **Öz** ile **Biçim**'in yer (işlev) değiştirmesinin sonucu ve göstergesidir. Aralarındaki eytişimsel bağın kopması, **Biçim**'i kendi - başına - buyruk duruma getirir. Soyut süslemecilik –siz buna bir çeşit **barok** da diyebilirsiniz–, o zaman çıkar ortaya. Şiirin varacağı yer, **'saçma**'dır. Şiir artık, kendi kendisi için vardır ancak. **Dîvan** ve **Halk** şiirimize bu açıdan bakılmasında yarar var sanıyorum. Günümüz şiirine de...

Birkaç örnek vereyim:

'Günlerce ne gördüm, ne de bir kimseye sordum/ Yârabî Hele kalb ağrılarım durdu diyordum' (Yahya Kemal), **'Günler kısaldı. Kanlıca'nın ihtiyarları/Bir bir hatırlamakta geçen sonbaharları'** (Yahya Kemal), **'Serin rüzgârlara pencereni aç!/Seyret de ağaran rengini uf-**

kun/Mahmur gözlerinde süzülsün uykun' (Ahmet Hamdi Tanpınar), **'ateşte yanan bir gül benim yurdum/yedi yüz yıldır tütüyor/kerpiç bir bacada'** (Ömer Faruk Toprak), **'Su başında durmuşuz/çınarla ben./Suda suretimiz çıkıyor/çınarla benim./Suyun şavkı vuruyor bize/ çınarla bana'** (Nâzım Hikmet), **'Yeşil pencerenden bir gül at bana/Işıklarla dolsun kalbimin içi'** (Ahmet Muhip Dranas), **'Şakaklarıma kar mı yağdı ne var?/Benim mi Allahım bu çizgili yüz?'** (Cahit Sıtkı Tarancı), **'Bu ayaklar benden hesap soracak/Bir düşüncenin peşinden dolaştırdım/Sokak sokak'** (Rıfat Ilgaz), **'Bilmem ki nasıl anlatsam;/Nasıl, nasıl size derdimi!'** (Orhan Veli).

Örneği çoğaltmak gereksiz.

Soruyorum şimdi: şu örneklerden hangisinde söyleyiş güzelliğinden kaynaklanan anlamın dışında, erişilmez, bulunmaz, anlaşılmaz bir düşün, bir düşünce, bir anlam var?..

Günümüzdeyse, bir belirli çevrenin değil, halkımızın sevgi ve ilgisini kazanmış ozanların kimler olduğu belli. Onursuzlukla ozanlığı yanyana düşünmek olanaksız!..

Fakat ne görüyoruz? **'Tutkuları yeteneklerinden büyük'** kimi kişiler, onursuzluktan ozanlık çıkartmağa kalkışıyorlar. Yıllardır yaşıyoruz bu gerçeği. Küçük ayak oyunları, perde arkası alışverişler, bölgecilikler, çevrecilikler, payandacılıklar, **'kaşara yuva yapma'** çakallıkları, şu, bu... Sanıyorlar ki ozanlığa buralardan varılır!.. Arı kırda, balı pazarda gerek gerçeğini biryana itip, çürük çarık mallarının ardından pazara koşuyorlar. Pazar kavgasını sanat kavgası diye yutturmağa kalkışan bu yeteneksizlere derim ki: **'Tezekten terazinin boktan olur dirhemi'.**

Diyor ki **Yunus Emre:**

'Dervişlik dedikleri hırka ile taç değil

Gönlün derviş eyleyen hırkaya muhtaç değil'

'Dervişlik'in yerine **'Ozanlık'**ı koyun, öyle değerlendirmeğe çalışın bu sözü.

Ruhi Su'nun ağzında bal damlası olan bir sözü de şudur koca **Yunus**'un,

'Her kimse ki dervişlik bağışlana
Kalpı gide pâk ola gümüşlene
Nefsinden misk ile amber tüte
Budağından il ü şar yemişlene
Yaprağı dertli için derman ola
Gölgesinde çok hayırlar işlene
Âşıkın gözü yaşı hem göl ola
Ayağından saz bitip kamışlana
Cümle şair dost bahçesi bülbülü
Yunus Emre arada dürraçlana'

Kayaya herkes çekiç sallayabilir; önemli olan, kayanın içinde gizli yontunun kafasını kırmamaktır.

Kelebeği herkes tutabilir; önemli olan, kanadının boyasını, nakışını bozmamaktır kelebeğin, tozunu dökmemektir. Ben kendime **dürraç** (turaç) demeğe çoktan hazırım; yeter ki, ozanlığa soyunanlar, bülbül bülbül ötmesini bilsinler!..

Sözü çok mu uzattım yoksa?..

Bir kez daha yineliyorum: şiir, müzik gibi, dinlenilirken yükünü (tadını, bildirisini) bırakıp gider. Birtakım ekonomik, sosyal, siyasal, ideolojik, bilimsel gerçeklerin, doğruların, sahibinden başka hiç kimseyi ilgilendirmeyen izlenim - duygulanım ve durumların, kekeme bir dille, dize adı altında ak kâğıda dökülmesi, sözü şiir yapmağa yetmez. **'Dur bakayım, ne demek istiyor bu şiir?'** denilerek, yeniden yeniden okunulan şey, şiir değildir. **'Biz gidelim, istim arkadan gelsin'** gülünçlüğünde olduğu gibi, **'hele biz okuyalım, bir kez daha, bir kez daha okuyalım, şiir arkadan gelsin!'** anlayışıyla altalta sıralanan uzunlu kısalı, hem de **dil** ile hiçbir ilgisi bulunmayan yazım imleriyle bezenmiş satırlara, satır yığınına şiir denilemez!.. Şiirsel içerik, devrimci - devinik **Öz** ile tutucu **Biçim**'in kapışması sonucu parıldar. Parıltı düşündürtmez insanı, etkileyip geçer Şimşek gibi!.. Şiiri anlamak demek, onu duymak, du-

yumsamak, algılamak, yaşamak ve ondan tadalmak demektir. Açarsınız şiiri önünüze, okursunuz, duyarsınız, yaşarsınız ve kapatırsınız. Aynı ruh hali içinde, bir başka zaman yine okursunuz, yine okursunuz. Müzik dinler gibi!.. Şiirin bitmezliği, tükenmezliği, hep taze ve diri kalması budur!.. Yoksa, **'tamam, anladım ben bu şiirin ne demek istediğini; anladım ve bitti şiir; artık, yeniden okumama gerek yok!'** demek değildir. Çünkü elma, kokusundan ayrı satılmaz. Çünkü güvercin, biçiminden soyutlanamaz. Çünkü ekmeğin tadına, yenilirken varılır, sonradan düşünülerek değil!.. Sevişmenin tadı, sevişme sürecinin içindedir.

Çok mu uzattık sözü yoksa?..

(Ankara, Ağustos 1981) **H. H.**

ACILARA TUTUNMAK

'kerpiç kerpiç üstüne
bu kerpicin aslı ne?'
diyen türkülerime
diyen ozanlarıma
selam olsun selam benden
yürek dolusu selam

birinci bölüm

ACILARA TUTUNMAK

Yunus'u öven övsün
Sövenler dahi sövsün
Aşk ile yola geldik
Yatalım erte gece

(Yunus Emre)

AĞLAMALAR

gördüm babaların ağlamasını
dalları düğüm düğüm
gövdesi kahve falı
bir zeytin ağacını köklemek var ya
sökmek var ya sarp yamaçtan ardıcı
kazma vurmak beşyüz yıllık meşeye
acısını duymak var ya kopmanın
babaların ağlaması işte o
babaların ağlaması öyle zor

gördüm babaların ağlamasını
anaların ağlaması bir başka
anaların ağlaması bir ayrı
    anaların ağlaması bir beter
dövülen döş
yolunan saç
kan damlayan bir çığlık
    ağustosta çam ormanı yangını

sokaklar alanlar evler kapılar
mutfaklar kilerler ocaklar ağlar
zıbınlar beşikler uykusuzluklar ağlar
ağlaşırken analar
dağ taş toprak ağaç su yıldız
yeşeren buğday ağlar savrulan saman ağlar
ağlaşırken analar
kanın umudun hakkı
sütün ekmeğin hakkı
ne söylersin bre ozan
durur tek tel üstünde inceden sızlaşmağa
bütün bir evren ağlar
ağlaşırken analar

gördüm babaların ağlamasını
anaların ağlaması bir başka
anaların ağlaması bir beter

(23 temmuz 1980)

ANALAR

(öyle çok dalmışız ki kendi sularımıza
analara ağlamayı unuttuk)

1/suçsuz zorba

döndüm baktım
anam var
daldım oyuncağıma

döndüm baktım
anam yok
kırıldı kanatlarım

yaşayanlar ölür elbet
bilirim
biz adını koymadan da vardı o gerçek
dolaşırdı kanımızda o zorba
gülerdi gözlerimize o çayırçingenesi
yaşamayı gündengüne gülleştirerek

dostum dostum güzel dostum
bilirim de bulutun ne olduğunu
yakarım da hidrojeni kimya kitaplarında
bakamam bulutlara
hele de akşam akşam
hele de günbatımı
bakamam bulutlara
yüreğim sızlamadan

2/kızıl bulut

'kapıların arkasında kalmışız
bizi yalnız bırakmayın çocuklar
çocuklar'
derdi de sabah akşam
derdi de garip anam
inanmazdım kapılara
inanmazdım kapıların ardına
kapıların ardındaki o sonsuz karanlığa

nasıl da kucaklamıştı dalları dünyamızı
gibi sanki ören köyün çınarı
biz aradık kavgalarda kurtuluşları
boşladık tatları eğlenceleri
o bekledi yollardan
güzel günleri

şu savrulan samanyolu
bal kokulu geceleri ağustosların
görmedi mi
gördü o
şu çıldırtan iğde dalı
kör yılanla aç bülbülü bir dalda buluşturan
duymadı mı
duydu o
bir eli ateşteydi
bir eli suda
ölüm yatmış pusuda
ha bu sabah
ha akşam
bilmedi mi
bildi o!

ne bilmeler yetti ona
    ne çılgınca sezmeler
doğurdu tavşan tavşan
boğuştu kaplancana
parçaladı kayaları incircesine
    kaktüs kaktüs konuşturdu çölleri
söğüt oldu salındı
aluç oldu bozkırda
            yalnızı şenlikledi
gözyummadı kızıl bulut

su bitti
ateş bitti
ne de küçük bir esinti
yıldızlar bitti
bir sabah çekip gitti
gün ışımadan

orda şimdi
işte orda
cançekişen bir çayın hemencik kıyısında
kekik bile yeşermeyen bir dağın yamacında
yatıyor konuşmadan
yatıyor dağılarak
tohumları uzak düşmüş karahindiba

3/anılar ırmağında

bahçede bir gül açsa
kokusu anamdandı
yaprak düşse kavaktan
acısı anam
ocakta bulgur aşı
anamdı tenceresi
'yanan kömür kızan demir'
öfkesi anam
bir tek elma varsa dalda
elmamız vardı
kapımızda bir tek keçi
oğlağı bizdik
bilmezdik ne yenirdi uşaklı konaklarda
saltanatlı sofralar hangi dualarındı
tek yumurta kümeste
dünyalar bizim
o anılar ırmağı ki bir masal ırmak
akardı mavi mavi
akardı uzak
düşlerimizde

elleri yamadaydı
elleri dikenlerde
ağıtlar sınıf marşı
acılar umut
ben ölüme inanmadım
anam gülüp ağladıkça
nezaman ki sustu anam
nezaman ki yaratmaktan kaldı elleri
eksilmedi tasta çorba
azalmadı bardakta su
günde gölge kıpırtısız
yaklaştı kızıl bulut

4/göz göre göre

uzattılar anacığını
türküleri susmuş gibi
bağladılar çeneciğni
konuşmak suçmuş gibi
kapattılar gözlerini
görmek yasakmış gibi
ve yuğdular arıttılar ovdular
yaşamak pismiş gibi
dizilip kuşlar gibi akşamın alacasına
boyun büküp kuşlar gibi evrensel karanlığa
omuzlayıp götürdüler aklar içinde
her işi bitmiş gibi
götürdüler anacığını bir kısır yalnızlığa

bayramlara şenliklere toylara değil
sokaklara alanlara evlere değil
götürdüler anacığını kurtlara böceklere
dostum dostum güzel dostum
çok mu saygın yerin altı yerin üstünden
yaşamak bu denli sövülesi mi

yalınayak büyüdük be
yok muydu kunduracı
aç acına uyuduk be
yok muydu buğday pirinç
çırılçıplak karda kışta
düğünde dernekte toyda şölende
dost evinde düşman penceresinde
utanmaktan buyduk be
yok muydu pamuk eken
yok muydu iplik büken
giysi diken yok muydu
çürüttük en güzel günlerimizi zindan köşelerinde
kapılarda
kaygularda
boş umutlarda

yok muydu yapı yapan
yok muydu ateş yakan
ışık tutan yok muydu
yok muydu kömür söken
kim süzdü bu demiri kara dağlardan
bu namluyu kim çekti
ateş harmanlarında
namlu kime çevrildi

yarattıkça horladılar
yaraladılar bizi
ürettikçe saldırdılar
paraladılar bizi
dostum dostum güzel dostum
yaşamak bu denli ürkülesi mi

5/'âmenna;'

'yaşayanlar birgün ölür'
elbette
ağaçlarla
balıklarla
kuşlarla ben
âmenna

'ağlayanlar birgün güler'
elbette
uyanmakla
anlamakla
bilmekle ben
âmenna

'kısa çöp uzun çöpten hakkını alır'
elbette
direnmekle
kurtulmakla
barışla ben
âmenna

öyle bir yerdeyim ki
ne karanfil
ne kurbağa
öyle bir yerdeyim ki
biryanım maviyosun
dalgalanır sularda
biryanım çocuk parkı
çığlıkçığlığa
öyle bir yerdeyim ki
anam gider allah allah
dölüm düşmüş sokağa

dostum dostum güzel dostum
bu ne beter çizgidir bu
bu ne çıldırtan denge
yaprak döker biryanımız
biryanımız bahar bahçe

(Ekim, 1978)

ACILARA TUTUNMAK

acı çekmek özgürlükse
özgürdük ikimiz de
o yuvasız çalıkuşu
bense kafeste kanarya
o dolaşmış daldan dala
savurmuş yüreğini
ben bölmüşüm yüreğimi
başkaldıran dizelere

kavuşmak özgürlükse
özgürdük ikimiz de
elleri çığlık çığlık
yanyana iki dünya
ikimiz iki dağdan
iki hırçın su gibi
akıp gelmiştik
buluşmuştuk bir kavşakta
unutmuştuk ayrılığı
yok saymıştık özlemeyi
şarkımıza dalmıştık
mutluluk mavi çocuk
oynardı bahçemizde

aramakmış oysa sevmek
özlemekmiş oysa sevmek
bulup bulup yitirmekmiş
düşsel bir oyuncağı
yalanmış hepsi yalan
sevmek diye birşey vardı
sevmek diye birşey yokmuş
acılardan artakalan
işte şu bakışlarmış
kuğu diye gözlerimde
gün batımı bulutlarmış
yalanmış hepsi yalan
savrulup gitmek varmış
ayrı yörüngelerde

acı çektim günlerce
acı çektim susarak
şu kısacık konuklukta
deprem kargaşasında
yaşadım birkaç bin yıl
acılara tutunarak
acı çekmek özgürlükse
özgürdük ikimiz de

(1978)

SONUÇSUZ BİR TELEFON KONUŞMASI

bak *bedri* dinle beni
dinle beni ikigözüm kardeşim
yücel diyor ki bedri
(kapı çaldı, bi dakka
.....)
hayır *zeki* değilmiş
akın'mış gelen
akın diyor ki bedri
haltetmesin gelsin diyor
gelsin de söyleşelim
dadılık bitsin diyor
kabarmış yine müzik damarı bizim *gürler*'in
dalgaların durakların dumanını attırıyor
bağırıyor minör minör
barok dedikçe
ve gülüyor majör majör
dokundukça tellerine *enformasyon*'un

bırak şimdi çalışmayı hacettepe'yi
kemal'i de yatır artık be kuzum
yatsın kerata
sen dünyanın en iyi
sen dünyanın en doçent
sen dünyanın en baba
babasısın be bedri
bilmez miyim ben seni!
bak şimdi dinle beni
agostina kızmaz bana
boş lâfı bırak
hem kızacak ne var bunda be bedri
kadın değil kumar değil be gözüm
biraz müzik
biraz sanat
biraz da lâklâk
hepsi bu
geleceksin değil mi
geliyorsun değil mi
gelmelisin mutlaka
bırak şimdi gülmeyi de evet de
hadi bedri
evet de!

çok da güzel çay demledim tam senlik
vallahi çiçek gibi
bir de güzel peynir var ki
hârika
bilmiyorum
ablan bulmuş
kaçtan almış
sormadım
sormak neyi kurtarır ki be bedri
sele gitmiş değirmenin
şakşağı mı aranır ki
ekonomi filan değil bu bizimkisi
çürük yangın merdiveni be bedri
geliyorsun değil mi
geleceksin değil mi
gelmelisin mutlaka
domates yeşilbiber maydanoz
diri diri
kütür kütür
tam senlik
ekmek de taze bedri
ekmek de be kardeşim ekmek de!
biz rakıya vuracağız besbelli
sen çaya yumulursun

ne yaparsın be bedri
aradabir çekmeden de olmuyor
olmuyor be kardeşim olmuyor
şu dinine yandığımın dünyası
baka baka içine gözlerimizin
ediyorlar içine günlerimizin
hidrojen sallasan gıkı çıkmıyor
sabır kayası da sabır kayası!

hadi hadi atla gel
bekletme bizi
yücel'i bilmez misin be bedri
doktor değil mübarek
gecikmiş tanrı
çay devirir bardak bardak
üstüne rakı
anlatırken sanırsın ki incesazdan *hüseynî*
ak gömleği geçirmesin sırtına
hipokrat andı
bir de bahar bahar gülmez mi sana
al başını çık dağlara

yücel'i bilmez misin be bedri
sâfi tümör cellâdı
kızdırmasın gelsin diyor
'bin kelleyi bir cıdaya dizerim
kızarsa beynim'
diyor
gürler'se çoktan yerleşti enformasyon füzesine
yıldızlar arasında mekik dokuyor
yüreğimi çıkartmış koymuş masaya
beynimi çıkartmış koymuş masaya
insan denen karmaşığın dibini kurcalıyor
hayır hayır
buz koymuyor rakısına filozof doktor
dna kullanıyor
bana öyle geliyor ki azizim
dna da az gelecek böyle giderse
bizimkinin hızına

gürler'i bilmez misin be bedri
alıyor da yüreğini insanın
yerine bülbül yerleştiriyor
bu hekimsel coşkunluğa gülüyor *akın*
allah be diyor
akın'ı bilmez misin be bedri
simyacılık uzmanı
lokman çömezi
yeni dönmüş dağlardan
güneş kokuyor
bol bol ot toplamış keyfi yerinde
lokman'cılık oynuyoruz aman be ağbi
deyip deyip emiyor aslansütünü
anasonla koklaşıyor kadehinde

of be of be
amma da sakızlattık sözü be
paveze de senin olsun
maronetti de
hadi artık bırak artık bırak şu çalışmayı
kant da kalsın bu gecelik
sossür de
della volpe de
yahu bırak *kroçe*'yi bedri be
çaydanlıkta su kalmadı kardeşim
bitirdi rakıları bu doktor gürler

alooo!
sesin gelmiyor bedri!
kemal sen mi oynadın
gene bu telefonla?
banyoda mı baban yavrum
dönmedi mi dedin daha
dönmedi mi beytepe'den?
kemal yavrum babanı istiyorum
baban yavrum baban yok mu
baban kemal
baban yavrum
nerde babacan?

bak bedri dinle beni
akın diyor ki bedri
alooo?
yücel diyor ki bedri
alooo?
gürler diyor ki bedri
alooo?
sesin gelmiyor bedri
bedri sesin gelmiyor
sustur şu gürültüyü
sustur şu asansörü
şu radyoyu şu müziği
şu kenti sustur bedri!
alooo!
alooo!
kemal sen çık aradan!
ergun oğlum baban nerde?
ben hüseyin, *agostina*
agostina, ben hüseyin!
kuzum neden yoksunuz
neden kimse konuşmuyor bu telefona?

sıfırbir dinle beni
sıfırüç dinle beni
heey ptt nerdesin
sıfıriki nerdesin
bozukluk var nerdesin
konuşmuyor nerdesin
sıfırsekiz sıfırdokuz
ahmet mehmet roma berlin moskova
ses vermiyor ankara
ses vermiyor nerdesin!
sen bakıver *gürler* şuna
sen bakıver *yücel* şuna
akın şuna sen bakıver kardeşim
ses vermiyor bütün dünya
ses vermiyor nerdesin!

yoruldum be çocuklar
bunaldım bağırmaktan
kocaldım be çocuklar
unuttum neresiydi
bilmiyorum nerdedir
nasıldır bilmiyorum
biryerler vardır elbet
bildirin biryerlere çocuklar
geceler bozuk deyin
gündüzler bozuk deyin
yaşamak be çocuklar
yaşamak bozuk deyin
bildirin biryerlere çocuklar
ay'lara yıldızlara mars'lara merih'lere
bir bilen yok mu sorun
bir gören yok mu sorun
sorun bedri kardeşi!

ne de güzel çay yapmıştım
ne de güzel peynir vardı
ekmek de taptazeydi

(11 temmuz 1979)

---

o akşam beş kişiydik orada/biri gürler iliçin'di biri o/biri yücel kanpolat'tı biri o/biri akın çubukçu'ydu biri o/biri bendim biri o/ /o akşam dört kişiydik orada/ beşinci yoktu/ / bedrettin yatıyordu karşıyaka'da/ kurşun yemiş/karnı toktu/ /

h. h.

ACITAN GERÇEK

canım oğlum
güzel yavrum
gözümün ışıltısı
ölümden
ölmekten
değil korkumuz

dalda yaprak
açar birgün
güler birgün
solar birgün
savrulur
'karışır toprağa toz olur gider'

bunlar kırlangıç yavrum
güneyli güzellerimiz
gelirler birgün bir fırtınayla
yazarlar mavimizi pırıltılarla
doldururlar mavimizi güneşli çığlıklarla
harmanlayıp yavruları ağustos kapısında
karalayıp mavimizi çılgınca
birgün birdenbire bir fırtınayla
çekip giderler
karalanmış mavi kalır yukarda
çatılarda yuvalar
üşür birgün
tozar birgün
dağılır
'karışır toprağa toz olur gider'

ölümden
ölmekten
değil korkumuz
yaprak düşer
çiçek solar
soğur elbet yuvalar
taa eskiden
çok eskiden
binlerce yıldanberi
kırlangıçlar gibi savrulur günlerimiz
ve kimbilir
nerde
nasıl
ne biçim
çıkar birgün karşımıza sonumuz

ölümden
ölmekten
değil korkumuz
daha güzel bir dünya
yaşanılır bir vatan
diye başlarken şarkımıza
vurulup kahpe tuzaklarda bir geyik gibi
düşmek boyluboyunca
cepte vergi makbuzumuz

bundan işte korkumuz
canım oğlum
güzel yavrum
gözümün ışıltısı
bundan kaygumuz!

YAŞLI YANILGI

paris'i özlemiyorum
pekin'i özlemiyorum
nevyork'u moskova'yı roma'yı özlemiyorum
çünkü hiç görmedim ki

ne güzel gülüyordun o bahar
    ince belli bir şişeden içki dökülür gibi
ellerin de bir sokulgan
ellerin de bir serin
    erguvanlı sabahlardı çağrısı gözlerinin
bak işte özlüyorum görüyor musun
irkilerek özlüyorum o güzelliği

oralarda o insanlar
oralarda uzaklarda o dağlar düğümünde
çağırsalar dönemem o dağlar düğümüne
o bakımlı yalnızlığı bir daha yaşayamam
ama işte özlüyorum içim yanarak
düşlerimin kök saldığı o geceleri

bir ülke ki hiç gitmedin
bir deniz ki hiç yüzmedin
bir orman ki yaslanmadın yeşil serinliğine
ya sen neyi özlersin ey kuzucuğum
anlat güzel günleri anlat bütün gücünle
ama özleme
çünkü sen hiç görmedin ki güzel günleri

HOŞÇAKAL KÖPRÜSÜ

(sevmenin öbür yüzü üstüne bir boyut yoklaması)

1/balık attım olta tuttum

dalgındım dağlar gibi
türkülüydüm çınar çınar
ne savrulup giden sarı
ne kızarıp gelen yeşil
dikilmiş dikmeninde hoşçakal köprüsünün
tam da mendil sallıyordum güzel günlere
güzel günler
güzel günler
hey güzel günler
gidenimin gözlerinde
ellerinde gelenimin
hey güzel günler
doymak bilmez masal kuşu
yaşı belirsiz türkü
renkten renge gökyüzü
su taşıyan ince elek
güzel günler
güzel günler
hey güzel günler

balık attım
olta tuttum
savurdum günlerimi
buluntu altun gibi
masal oldu çocukluğum
gençliğim bahar seli
ve bir akşam birdenbire bir bulvar otelinde
ipincecik bir dal değdi alnıma
koptu sazımın teli
yüreğim
yavru kuşum
bırakma beni

2/tek telde çeşitleme

aman da dalgınmışım aman da ötelerde
ormaniçi göller gibi
aman da kıpır kıpır
ayışıklı kavak gülücükleri
bir gözüm çekmiş gider bulutsu cennetlere
bir gözüm bakkal kasap
alicengiz
itdalaşı
hep aynı pencereden hep aynı sokak
hep aynı oyuncaktan hep aynı dünya
su sarnıçta kör uykuda
çıkışlar tutsak
tohum kalmış taş altında
yeşilim çıldıracak
ne de çok kalmışmışım kendi salıncağımda
ne de çok dalmışmışım kendi türküme
ne de çok bunalmışmış benim kuzucuk
susamışmış çöller çöller ne de çok

yerinmekli bir akşamdı bir bulvar otelinde
belirsiz bir boyutta özlem dönencesinde
tam da mendil sallıyorken güzel günlere
ipincecik bir dal değdi alnıma
yaprakları iznik'liydi
çiçekleri çin işi
sanki acem minyatürü
vivaldi düşlemesi
sandım basra sarısı
horasan kırmızısı
bir elinde hindistanlı bir yılan
bir elinde erzincanlı gelincik

gözlerini gördüm önce
sonra yalnızlığını
('beni bir gözleri âhûya'
demiş ya koca *sultan*
demiş ya *'zebûn etti'*
onlar
o kanlı kılıçların ardındaki o yavuz sultanlar ki
eğilmişler günümüze taa oralardan
ipincecik bir kırmızı gül dalı)
kara değil karanlıktı gözleri
sandım elmas gerdanlıklı bir zenci
acılar anlatıyor geniş zamandan
yaşamış da birzamanlar
yitirmiş de bulmuş da sularını
ürkmüş de sularından bir antik balık
bir çift göze kesmiş otel gurbetlerinde
gözlerini gördüm önce
sonra yalnızlığını
ivecendi
incinikti
uzaktı
öyle çapraz bir algı ki birden bir anda
sandım inip çıkıyorum bir siyamlı erkek kedi
kimsesiz merdivenleri

3/ateş gibi bir içki

güzel miydi
bilmiyorum
ilginç miydi
belki de
tedirgindi
incinikti
uzaktı
toprağından ayrı düşmüş bir zenci
acılar anlatıyordu geniş zamandan

–burda biraz ne gerek
burda biraz bir kadehcik
ateş gibi bir içki
yoksa gitmez bu şiir
çünkü denilmiştir papirüslerde
lotus diye bir çiçek–

ne de çok dalmışmışım kendi türküme
ne de çok bunalmışmış benim kuzucuk
avcısını kendi seçen bir kelebekti
o bahçeden o bahçeye bir uzakçıl kelebek
aldım onu ellerime
baktım gözlerinde gecelerime
bu yandan bakılınca güneşli bir kıyı kenti
şu yandan bakılınca sibirya'da günbatımı
pazarlar kuruluyordu açınca kepenkleri
ağlamağa durmasındı köprüler tûfan
sanki çağdaş çalgılarda bir eski ezgi
kuzeyli bir gökdelende bir çöl bitkisi
bu tozlar ondan kaldı bu parmaklara

4/hızlı dönemeçte bir adsız boyut

onu ben orda buldum
    hermafrodit bir yalnızlık
karışıktı düşler gibi
        düşler gibi doğurgan
kokluyordum gül demeti
        okşuyordum ısırgan

–burda biraz ne gerek
burda biraz bir kadehcik
            ateş gibi bir içki
yoksa gitmez bu şiir
çünkü denilmiştir papirüslerde
                lotus diye bir çiçek–

koşuyordum kelebekti
tutuyordum örümcek
çekiyordum perdeleri
ormanda kuş sesleri
yarasalar çığlık çığlık
yumunca gözlerimi
özlediğim yerdeydi o
aradığım yerde yoktu
bir yüzüyle çocuktu
bir yüzüyle şam çarşısı
bir hindistan minyatürü
sedef döken bir müzik
külrengi güvercinlerdi ki barok katedrallerden
kimbilir kimden kalmış pastel resimlerdi ki
alıcısı çoktan ölmüş o sokakları
onu ben orda buldum bir bulvar otelinde
hippice sultanahmet

5/artık birşey gerekmiyor dostlarım

öyle bir yüz yoktu orda ben aldanmışım
kaç bin yıllık aldanışı yeni sanmışım

yaralı bir şarkıydı o
bir umutsuz yolculuktan
bırakılmış bir konaktan
bir yaldızlı resimdi
akrep yutmuş balıktı o
ışıktan kaçıyordu
afrodit'le yatıyordu
hermes'im sanıyordu
'om mani padme hum'du
tamburda solo
bir kenevir kuşuydu o
yakut gözlü bir örümcek

artık birşey gerekmiyor dostlarım
kendini leydi sanan bir merakeş dilencisi
buldu beni
buldum onu
ve bitti

hoşçakal köprüsünde yel aldı mendilimi
silkeledim yaprak yaprak
saldım türkülerimi
ne değişen ışıklardı ne son bulan acılar
'bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm'
o geceler orda kaldı
o görüntü orda bitti
kaç bin yıllık bir öyküydü
yineledim bitti gitti
vurdum çıplak sırtıma çağdaş yalnızlığımı
'demir asâ demir çarık'
kan içinde ayaklarım
artık birşey gerekmiyor dostlarım

6/pişmanlık dedikleri o kör yengeç o topal

ey gecikmiş koca *kerem*
ey çağdışı koca aptal
sen bir sevda ustasıydın
bir özlem kuyumcusu
nasıl kandın o renklere
nasıl aldandın
o yapay derinlikler nasıl yanılttı seni
nasıl gittin ardından o gölge oyunlarının

sevdin onu - ne saklarsın - sever gibi akşam bulutlarını
gömdün onu - ne gizlersin - gömer gibi akşam
[bulutlarına
tutulmak tutsaklıksa
kör bir yengeç pişmanlık
bunu baştan bilmeliydin dövünmek niçin
niçin çalmak taştan taşa bu canı
bu kızgın arefede bu fırtına öncesinde bu boşluk
ne buldun da bilemedin ey koca şaşkın
işte sokak işte gerçek
işte kavganın ucu
ya kaptansın bu gemide
ya da sıradan yolcu
ne ararsın bu denizde
beklediğin ne ki senin bu kıyılardan
ey yaşlanmaz yanılsama ey sürekli kuruntu

7/yeniden yanılmaya övgü

anlat bizi sokaklarda ey elele bulan şafak
anlat bizi bizden sonra geleceklere
anlat bu aldanışı
de ki evet
de ki hayır
de ki olası
    anlat bu karlı sokaklardan elele geçeceklere

türkülerlik işler bunlar ey gecikmiş koca kerem
gün kocalır yıl yıllanır çağ ölür
biz gideriz bu illerden yeniler gelir
    silinir sevdalarımız türkülerden de

(1978)

---

bu şiiri çok romantik, çok lirik, çok klâsik bulanlara kolaylık: 'beni bir gözleri âhûya zebûn etti felek' dizesi, 'beni bir gözleri âhûya sabun etti felek' diye okunabilir.
h.h.

ELLERİM

el açtım yıldızlara
ilkeldim ben
ilkeldim ben
mağara

el açarım bulutlara
çağdaşım ben
çağdaşım ben
mağara

satürn'lerden merih'lerden ses verir de duyargalarım
ekmeğim kan
ellerim kan
mağara

bana çirkin bakma ey ben
ben benim geçmişimim
benden bana bir yol gelir taa oralardan
ben o yoldan geçmişim

ekmeğim kansa eğer
kansa eğer ellerim
ilkelim ben ilkelim ben ilkelim
mağara

TURAÇ

bakma turaç bakma bana el gibi
sen bu *çukurova*'nın öz kuşu değil misin
ben bu *çukurova*'nın öz oğlu değil miyim
bakma turaç bakma bana el gibi

sivas'lardan inmedim mi kar sularıyla
ekmek deyip sarmadım mı göçümü turaç
bir tencere can aşını bölüşmedim mi
bakma turaç bakma bana el gibi

tunceli'den kırşehir'den van'dan bitlis'ten
sürekavı yemişçene gelen kim ola
açılmışsa çukurova yediveren gül gibi
bakma turaç bakma bana el gibi

bu şeleği ben vurmadım bu gelinlere
bu kızları ben yakmadım böyle ateşe
sevdaları kara gece kirpikleri güneşli
bakma turaç bakma bana el gibi

dağlara dağlara dağlara doğru
çalı çırpı sıla gurbet dağlara doğru
sarı sıcak ak cibinlik dağlara doğru
ordu ordu çekip gider ayçiçekleri
bakma turaç bakma bana el gibi

üç etekli ak puşulu türkü bakışlı
kadınlar yürüyor dağlara doğru
gülkurusu leylâk moru dağlara doğru
özlemler acılar dağlara doğru
sivaslı mı urfalı mı bilemem gayrı
kadınlar kadınlar dağlara doğru
bilemezler avcının kim olduğunu
sezmişler tüfeğin doğrultusunu
kadınlar kadınlar dağlara doğru
acılarlı umutlarlı bütün bir anadolu
bu sıtmalı gecelere bu beşikleri
bakma turaç bakma bana el gibi

ben çalmadım bu davulu *karaca duran* çaldı
pîr sultan'ı benden aldı kekliği silifke'den
boyasını yaman kardı *dadal*'dan
telini de yaman gerdi *karacoğlan*'dan
vurdu mavi vurdu yıldız vurdu dağbaşı
vurdu susuz kuyularda kılkeçi
turnayı benden aldı gelinciği erzincan'dan
vurdu ekmek vurdu gurbet vurdu göç
ben de senin gibi yalnızım turaç
ben de senin gibi düşman içinde
de ki bir *karacoğlan* de ki *bayburtlu zihni*
bakma turaç bakma bana el gibi

DÜŞÜNMEK

uykuyu sevmiyorum
yarım ölüm derlerdi çocukluğumda
uyurken uyanık kalınabilse
diye düşünüyorum

düşlerden koparak uyanıyorum
yaralıyım yalnızım bırakılmışım
güzel düşler sokakta da sürse n'olur
diye düşünüyorum

işkenceden çıkar gibi çıkıyorum sabaha
sıcak simit kokuyor sesi çocuğun
şimdi simit şimdi bir çay demlice
diye düşünüyorum

iş bulmak zorundayım kendime
hemen bir iş bulamazsam
diye düşünüyorum
bana hemen bir iş diyor bizden birisi
şuna bir iş bulabilsem
diye düşünüyorum
şu tütün mereti de gittikçe korsanlaşıyor
bıraksam da şu mereti
diye düşünüyorum
suyu bizde inekler mi demiş fransız
çeksem de şu kafayı bıraksam inekliği
diye düşünüyorum

çok güzel bir filim varmış görmemek eksiklikmiş
görsem de kurtulsam şu eksiklikten
diye düşünüyorum
taksit sözü edildikçe artıyor tutsaklığım
bağımsızlık ne güzeldir kimbilir
diye düşünüyorum
kadınlar balkonlarda çamaşır asıyorlar
hep çamaşır asılsa da insanlar asılmasa
diye düşünüyorum
yıllar var ki vurmamışım şu etimi denize
biraz param olsa da
diye düşünüyorum
tatlı tatlı yemenin acı acı geğirmesi diyorlar
bu koku ondan mıdır
diye düşünüyorum
kim kime ders veriyor kim kime ders vermeli
bilebilsek ha şunu bir
diye düşünüyorum

köprüden geçinceyedek ayıya dayı,
ben ayıyım demiş ayı dayılık insan işi
diye düşünüyorum
bunca ucuz bunca çapul insan emeği
en tatlı et insan eti herhalde
diye düşünüyorum
ben duymadım barış için silâhlar yapıldığını
sorsam acep duyan var mı
diye düşünüyorum
'putunu kendi yapar kendi tapar'
demiş bizim *tevfik fikret*
diye düşünüyorum
herkes odununu kendi taşırmış o cehenneme
anarşizmin babası mı bu *yunus emre*
diye düşünüyorum

bir de bakıyorum ki
günler aylar yıllar geçmiş silindir
acı çekmek oluvermiş düşünmek

TANIKLIKLAR'DAN

2/

canı müthiş kahve çekti
köpük köpük
sıcak sıcak
öpüşür gibi
en çok bizim olan saatiydi gecenin
sevişmek bu saatte
içip içip ağlamak
döküp saçmak bu saatte
kırkıncı odamızı
çünkü denilmişti sözün başında
yuvasında karınca
ininde ayı
ellenebilemez
kaleydi evlerimiz
pencerelerse mazgal
gece bile giremezdi kaleye bu saatte
ölüm girerdi yalnız
ölüm görürdü yalnız
kırkıncı odamızı

kitap da öylesine koşuyordu ki
sayfalar filimlerdeki tiren pencereleri
kahve de öylesine tütüyordu ki
kekikti karanfildi güldü nergisti
özlemekti
aşermekti
vazgeçilmez gitmekti

yatırdı yüzükoyun
koşan kitabı
kalktı sedirden
fildişi bir çift bacak
mor gecelikten
sanki bir zenci güldü!

gece yüklü ve karanlık
çökelmekte andan âna sel suyu
özlemler bu saatte
istekler bu saatte
kavgalar kızgınlıklar korkular
ava çıkmış alabalık
sevdalar bu saatte
bu saatte birhoş inler dağ kuytuları
birhoş güler bu saatte dereler
yoksa sokak
yoksa ışık
yoksa insan sesi şu yıldızlar altında
gece ilkel bir zulümdür çağdaş boyutlu
itdişleri birdenbire büyümüş
cançekişen bir korku

iki kaşık kahve koydu
kaynayan suya
birçok kaşık düş
sarı uzun saçlarını kavrayıp çekti
bastırdı memelerine:
'– nerdesin sen
nerdesin?
ardında mı kapıların
örtülerin altında mı
boynubükük akşam yemeklerinde
ağlamaklı sabahlarda
sularda
içkilerde
çaylarda
yapayalnız içilen kahvelerde mi
gözkesilmiş duvarlarda
düşlü yataklarda mı
nerdesin sen
nerdesin?'

aralayıp perdeyi
baktı geceye
acılardan ağrılardan ağıtlardan uzakta
gece yıldız
ve lâcivert
tanrılar yaratan tekboyutluluk
öksürüklü düdükleri gecenin
ölümü
işkenceyi
ve kanı düşündürten
düdükleri gecenin
acılar bu saatte
ayrılıklar bu saatte
ateşte yeşillikler
koklaşan birkaç köpek
kıpırtısız ağaçlar
yalnızlığı katmer katmer çoğaltan
sesleri sessizliğin
bol kirpikli gözlerini dikti geceye
baktı andan âna artan yalnızlığına
yalnız geçen yıllarına
güvencesiz yarınına:
'– nerdesin sen
nerdesin?'

köpürüp taştı kahve
delindi gökkuşağı paraşüt
haşlandı balıkları düşsel suların
kavruldu çiçekler samyellerinde
sinerken sıcak kahve kokusu kalenin duvarlarına
bıçak camı çizmiş gibi irkildi
ürperdi gagaları güvercinlerinin
ürperdi kuytuları kadınlığının
mağarasal geçmişi birden bir anda
önce kapı
sonra kilit
sonra zorbalığın
korkak gözleri
girdiler içeri

kitap kaldı yüzüstü
duvarlarda sıcak kahve kokusu

4/

neye yarar telsizler telefonlar
mektuplar neye yarar
uçup gider yele karşı
savrulur ellerimizden yapraklar gibi
sevdiklerimiz

akşamdı
dramatik bir oyunda dekordu sanki
nisanın çiçekli ortalarında lâpa lâpa kar gülleri
kayısı çoktan çağladaydı bozkırda
açtı-açacaktı güzelim bulvargülü atkestaneleri
çitler çiçek çiçekti
bakışlar karanfilli
peki ama nerden çıkıp gelmişti bu kar gülleri

şu bizim bozkır var ya şu bizim
harmanlı hasatlı kanlı dikenli
taş başında gül gülüşlü
kar altında menevişli
şu bizim bozkır var ya şu bizim
bir bakarsın deli derviş dilenci
bir bakarsın
allı morlu bir çingene güzeli
şu bizim bozkır var ya şu bizim
bilim ermez işine
şu bizim masalcı nineciğmizin!

akşamdı
mutfakları koklayarak çıktı merdivenleri
birincide pirzola
üçüncüde kapuska
sonra soğan
sonra balık
sonra karmakarışık
çantasını şapkasını attı biryana
indirdi omuzlarından beygirleşi koca kenti
sığındı kuytusuna kırkıncı odasının
'aman da dünya varmış
dünya dünya dedikleri
bir evlik yermiş!'
karıcığı işten dönmüş
kim demiş işten dönmüş
sanki savaştan dönmüş
bir elinde çocuk bezi
bir elinde bulaşık
hamsi paklar bir eli
hamsi hamsi dedikleri bir ufak balık
balık değil – hayır hâşâ
bir geyik

geyik değil – yok efendim
bir tavşan
tavşan değil – bağışlayın
bir ördek
ördekli bir, geyikli bir, tavşanlı bir, hamsili
istavritli uskumrulu levrekli
hamsi hamsi dedikleri bir yemiş
denizlere ekilmiş de
bahçelerde yeşermiş
süzmüş onu emekçi
aman bilmez denizlerden süzmüş emekçi
süzmüş de verivermiş aracının eline
al da demiş
sat da demiş
toparla paraları
ha sen buni paluk saydun
sayako
ha sen buni yedum bildun
bileko!

seçip seçip atıyordu çöplüğe
hamsileri kadıncağız
balık değil burnuna
aracı koktu
boşunaydı sızlanmak
yakınmak boşunaydı
işler kökten kokmuştu
sövmenin saymanın anlamı yoktu!

'– tavada mı yapacaksın
ızgarada mı?'

'– peki ama hani roka, sevgilim
hani turp hani limon hani maydanoz?'

'– açsana pencereyi koku çekilsin
keşke lüfer alsaydın
levreğin de tam vakti.'

yükten çıkmış beygir gibi çıplaktı
evindeydi
inindeydi
özgürdü
istese şarkı bile söyleyebilirdi
ıslık bile çalabilir
çiftetelli bile oynayabilirdi
lâl lâl lâl lâ
tralâlla

acır gibi baktı kadın
yüzüne kocasının:
'– lüfer mi dedin?
levrek mi dedin?
beni rahat bırakır mısın!'

rakı koydu bardağına sevişir gibi
üzerine damla damla soğuk su
döndü rakı bulut bulut
selvi bardakta
ay doğdu ortasından selvi bardağın
bahçeler bağlar doğdu
yükten çıkmış beygir gibi mutluydu
kitap yutmuş aydın gibi boğumlu
dediler ki türkümsüler
ay doğmuş karşı dağdan
tepsi mi tepsi
su akar şıldır şıldır
dallar gelinsi
koyup koyup kaçmışlar toprak kucağa
sönmemiş etlerimizi
ah dünya dünya dünya
bayram bakışlı dünya
özlem nakışlı dünya

'– yâni şimdi şu balık
şu yarısı kokmuş balık yâni şu
bir de bunun lüferi var kefali
levreği turnası trançası var
bir de palamutu lâgosu
kılıcı kalkanı uskumrusu var
alabalık çoktan masal
çipurası barbunyası söz ola
yatmışız yıllaryılı
hamsiye istavrite
onu da temiz bulsak
çok çok alsak soframıza
sevsek deniz
sevsek orman
sevişsek hıdırellez!
yâni şimdi şu hamsi
şu yarısı kokmuş hamsi yâni şu
demokrasi getirecek evimize
öyle mi?

amanı da tatlım benim amanı
amanı da gül demetim amanı
şu denizler şu göller
akarsular akmazsular ülkesinde şu balık
var da niçin
tra lâl lâ
yok da neden
tra lâl lâm
amanı da tatlım benim amanı
amanı da gül demetim amanı!'

sesi geldi karısının mutfaktan:
'– yine ne var öfkelim
yine kiminle?'
yunus emre der ki yalan
karacoğlan der ki aman
bu acılar ülkesinde güzelim
bu ozanlar toprağında sevdiğim
sormak da ne
kiminle?
'– amanı da tatlım benim
kendimle
dilleri de bal peteklim
kendimle!'
diyecekti ki
girdiler içeri

roka kaldı manavda
rakı kaldı bardakta
balık mutfakta
bir sigara yaktı adam
ellerini sildi kadın
akşam karanlığına

('tanıklıklar' adlı uzun şiirden iki bölüm. 1977, ankara.)

ÜSTÜNE

'kerpiç kerpiç üstüne
bu kerpicin aslı ne?'
diyen bilge ben miyim
bu toprak o toprak mı
vay benim köleliğim
babalığım dervişliğim *yunus*'luğum vay benim

düğüm düğüm üstüne
bu düğümün aslı ne
iskender mişli geçmiş
günümüzün adı ne
vay benim ilmik ilmik körelmişliğim
su başında susuzluğum vay benim

mühür mühür üstüne
bu mühürün aslı ne
kim eğitmiş bu toprağı
bu bitkiyi kim getirmiş böyle ekmeğe
vay benim ekmek ekmek dilenciliğim
sütkuzusu suçsuzluğum vay benim

kilit kilit üstüne
bu kilidin aslı ne
yağma talan korku kuşku
hacıbektaş dedikleri o güvercin bu kuş mu
vay benim üç duvarlı *nasreddin*'liğim
uzay çağlı çulsuzluğum vay benim

masal masal üstüne
bu masalın aslı ne
yetmez mi türkülerim
masal benim neyime
işte konut işte gömüt
işte gerçek işte düş
kuşaklar ki sel suları bu köprünün altından
kuşaklar ki akıp geçmiş
vay benim düşazması kurtuluşlarım
yol üstünde yolsuzluğum vay benim

ikinci bölüm

UMUTLARA TUTUNMAK

Kuru ağ'cı n'iderler
Kesip oda yakarlar
Her kim âşık olmadı
Benzer kuru ağaca

(Yunus Emre)

ÖZSEVEN

çirkin değil benim halkım
anlar dilinden aynaların
konuşur aynalarla

nevruzcana nazlıdır o
sarp kayalarda gizlidir
sümbüldür boynu bükük
ağıtlar tanığıdır
söğüttür incecik su başlarında
dalı yağma yaprakları tozludur
uzak atar yakın düşer kurşunu
balaban bakışlı sulu gözlüdür

bir bakarsın *yunus emre*
bir bakarsın *pîr sultan*
buluşur tanrısıyla yavan ekmekte
emeğin hakkına kılıç sözlüdür
bir yüzüyle *bedreddin* o
bir yüzüyle *karacoğlan*
hacıbektaş der de uçar bir ak güvercin
yeryüzünün en bilge topraklarında
balık olur takla atar deryâda
turna olur aşıp gider dağları
okul der de boylar hapis damları
gün göremez kahrolası dünyada

tanığımdır bol yıldızlı geceler
tanığımdır yabangülü şafaklar
barış buram buram tüter burnunda
kan sızar en oynak türkülerinden
imecidir yoksuldur katar terini
aş pişirir ölüsüne yürek yağından
yakınması yoksulluktan
yakınması ayrılıktan
ölümden
kolkolalık nakış olur ışır örtülerinde

çirkin değil benim halkım
anlar dilinden aynaların
konuşur aynalarla
düşman değil benim halkım
barışa kardeşliğe
kahpeliğe kalleşliğe puştluğa düşman
en başta da sömürüye
açlığa düşman

DENİZİN ÖBÜR YÜZÜ

herkes girer denize
ıslanır çıkar
ben girerim denize
ıslanıp çıkmam

gülü sevdim önceleyin
o da bencileyin diken içinde
şimdi nerde bir gül koksa burnuma
kızgın tozlarında bozkırın
dağlanır tabanlarım

ben denizi öğretmenim
haritadan tanırım
türkiye'min üçbir yanı denizdir öğretmenim
'deniz engin bir sudur tuzlu yeşil dalgalı'
bilirim öğretmenim
babam bana mavi boya alınca
boyarım kırmızıya karadeniz'i
ege'yi marmara'yı
akdeniz'i öğretmenim
boyarım kırmızıya
çünkü adam istanbullu
çünkü adam ne bilsin
denizin yeşil olmadığını

ben yüzmeyi öğretmenim
göllerde göleklerde öğrendim
yılanlarla paylaştım sazlı bataklıkları
balıklarla kurbağalarla
ondandır ki öğretmenim
mavi gündüz içinde
kara gece altında
kulaçlarım düşlerimde fırtınalı denizleri
çekerim kürekleri âheste beste
'mehtâbı sürüklerim sularda'
'bana derler niçin gülmez ağlarsın?'
gülmemek buysa eğer
ya gülmek nerde?

ben denize öğretmenim
istanbul denilen bir kentte düştüm
öğ öğ öğ öğ öğürdüm öğretmenim
sultanahmet'e kustum
bir lâğımsal güzellik ki evlere şenlik
serilmiş boğaz diye boyluboyunca
zincirliydi üstelik
hem de paslı zincirli
o ingiliz masalındaki *güliver* var ya
cüceler ülkesinde *güliver* gibi
yatıyordu sırtüstü
yatıyordu zincirde

martılar ki burnuboklu
sandallar ki altıpisli
görseydi koca gezgin *evliya çelebi*'miz bu güzelliği
görseydi denizin bömböyle kabuklusunu
kaldırır kollarını koca boşluğa
fesübhanallah
fesübhanallah
fesübhanallah derdi

ey benim candan aziz sevgili öğretmenim
eskidenmiş hacıyağı satması darendelinin
şimdi süreç bir başka
şimdi koku ulusal
koktukça deodoran
özledikçe kartpostal

gülü sevdim önceleyin
o da bencileyin diken içinde

BALABAN'A
BALABANCA BİR ÖVGÜ

sokakta yürürken de gördüm *balaban*'ı ben
sivas'ta kabakyazısı'nda tüfek kuşanırken de
anasına söverken de gördüm bir haksızlığın
halay çekenleri ağlayarak alkışlarken de
yemek yerken tartışırken rakı içerken
resim yaparken de gördüm *balaban*'ı ben
resminin konusunu yaşarken de
ellerini yıkamış
dişlerini fırçalamış
tıraş olmuş sinekkaydı
dizçökmüştü önünde kişisel tanrısının
inanmışın böylesini ben hiç görmedim
inanmış değil sanki
kendisiydi tanrının
biraz *hitit*
biraz *buda*
biraz *ra*

tüfeğini atışa hazırlayan bir er gibi dikkatli ve uyanıktı
mahkeme kararını dinler gibi kaşları çatık
yolunu iyi bilen bir yolcu gibi
güvenli adımlarla yürüyordu resimde
tok tok basıyordu kara toprağa
denizin yanındaydı yanıbaşında
çıplak dağlarını boyuyordu anadolu'mun
motorların sandalların gemilerin içinde
balıkların midyelerin yengeçlerin içinde
dağlarda insanları nakışlıyordu
çoluk çocuk kadın erkek
çıplaklar doldurmuştu *kumla*'nın denizini
balaban bizim ressam
somun somun dağlarında anadolu'mun
şalvarlar kasketler yazmalar boyuyordu
hem de baka baka denize
denizdeki çıplaklara
sandallara motorlara
kıyıları gümüşlemiş denizanalarına

telefonda konuşurken de gördüm *balaban*'ı ben
sokaktaki vatandaştan yer sorarken de
alışveriş ederken de el sıkışırken de
kazıklanma korkusuyla bağırırken de
araba sürerken de gördüm *balaban*'ı ben
trafik kurallarına uymayanlara ana avrat söverken de
köylüleri yanındaydı direksiyon başındayken
öküzleri yanında
dağları
keklikleri
dombayları yanındaydı
tavşanları tilkileri ve harmanları
çınarları üzümleri üzüntüleri
zindanları yanında
'bunu sürmek iş değil
aslolan bunu yapmak'
diyordu söver gibi

ama çok çok önemsiyordu gene de
kemikli ellerinin direksiyonu kavramasını
ve dört lâstik tekerin kayıp giden homurtusunu
'işte yetmiş
işte doksan
derdim ne ki yüzyirmiyle gideyim
ne gerek bana yüzkırk
kelle mi götürüyorum osmanlı sultanına'
diyordu
ve patlatıyordu kahkahayı
şaplakçasına

anasının göçtüğü gün güzelim dünyamızdan
yâni vurulup düştüğü gün *bedrettin cömert*'imizin
anasının portresine başladı
balaban bizim ressam
bir avuç toprak aldı *seçköy*'den
koydu ortasına tuvalin
bir avuç da çeşme suyu
çınarlı
ve başlayıp bitirdi
portresini anacığının
baktım
tıpkı anamdı
analarımız

balaban'ı tanımak ne
uzaktan ağaç
balaban'ı anlamak güç
yakından orman
bak ki bulut bulut ağmış ormana
bak ki çekip gitmiş çıplak dağlardan

balaban'ı anlıyorum
anlatılmaz bir acıyla çoğalıyorum
anladıkça *balaban*'ı
adını bilmediğim bir kocaman kuş
sınırsız bir denizin üzerinde geniş kanatlarıyla
dönüp dolaşıp duruyor üstünde tepelerin
adını bilmediğim bir kocaman kuş
konamıyor biryerlere
duramıyor biryerlerde
yâni işte ne demekse
işte o

aranarak dolaşıyor bir adam bayram kargaşasında
adımlarının sesi duyuluyor adamın türkülerde
atını aranıyor bir garip yiğit
kahvelerde
çarşılarda
hanlarda sanki
han yıkılmış
çarşı gitmiş
kahveler kumar
su çarpıyor garip yiğit
adı kalmış çeşmelerde
yüzüne
balaban'ı tanımak ne
uzaktan orman
balaban'ı anlamak güç
yakından ağaç

çekip çekip ağları kan - ter içinde
silkeliyor sulara bir başka adam
mavilerin gümüş pırıltısını
kırıp kırıp kayaları kan - ter içinde
yuvarlıyor derelere bir başka adam
güçlüklerin kızıl ışıltısını
ve ateşte ateş yakıp
gölgede gölge serinletiyor

ben *balaban* dedikçe
tepinerek ağlıyor geçmişimde bir çocuk
ve gülüyor bakırcılar çarşısı
eski zamandan
namlusu menevişli
yalınayak bir avcı
okşayarak dolaşıyor kuş pazarında
albenili kafeslerde kuş seslerini
ve ağlıyor iki çeşme yüzünde
güvercinler vuruldukça dağlarda

ben *balaban* dedikçe
çiçekli pencereler diziliyor ormanlı yamaçlara
üveyikler bıldırcınlar keklikler
turaçlar türkçe gülüyorlar güneşli tilkilere
beş yaşında ablak yüzlü bir oğlan
yapışmış anasının yenine
suçlar gibi bakıyor gözlerime
ben *balaban* dedikçe

selâm söze
boyaya selâm
sözden köprü kuranlara güzel günlere
barışa kardeşliğe fırça sallayanlara
selâm
selâm
selâm binlerce

balaban'ı anlamak güç
yakından orman
balaban'ı tanımak ne
uzaktan ağaç

(1978, küçükkumla)

CACIK

hava sıcak
değil belki
yanıyor avuçlarım

şu dünyanın eni boyu
bir buzlu cacık bre
hıyarı kütür kütür
yoğurdu sağlam
sarımsağı burcu burcu
buzu *ağrıdağı*'ndan
kebap mebap senin olsun kardeşim
baklava börek de senin
ver sen bana bir cacık
namuslusundan
hava sıcak
değil belki
yanıyor avuçlarım

aldılar beni işe
attılar beni işten
ne diye
kapılarda kardeşlerim
bekleşirler boynubükük
iş diye
şu dünyanın eni boyu
bir buzlu cacık bre

'şunlar ki çoktu malları
gör nice oldu halleri'
demiş dedem *yunus emre*
demiş taa ötelerden
sen türküle gerçekleri ey *emre* dedem
ben dinlerim kavalımı

nice beyler zorbalar
nice şahlar padişahlar görmüşük
nerde *lizbon* nerde *madrit*
ya nerde *tahran* şimdi
'hani mülke benim diyen
taşlar olmuş üstünleri'

hava sıcak
değil belki
yanıyor avuçlarım

PİCASSO ÇEŞİTLEMESİ

Jacques prévert'in anısına

nisan mayıs haziran
ardından hemen eylül
aralık da olabilir ocak da
çünkü temmuz bir değil
ne değin ülke varsa
ne değin insan varsa
o değin de temmuz var
o değin de ağustos
bana inanmazsanız
sorun kaplumbağaya

çünkü ben de birçoğum
salı günü ispanyolsam
pazar günü eskimoysam
pazar günü eskimoyum
ondan sonra gökkuşağı
ondan sonra perşembe
ondan sonra ağustos
ogüstüs'ü sevmiyorum

yâni demem şu ki biraz
güneş davul çalıyordu mavinin ortasında
ve sıpa büyüyordu
bense penceredeydim
elimde de *don kişot*

don kişot dediniz de *cervantes*'i anımsadım
yoksa nerden bilecektim
peki şimdi sorsam size
don kişot mu daha ünlü
cervantes mi desem sizè
ne düşer önünüze
yâni demem şu ki biraz
çocuklar çağrışımla yürürler
ozan dedikleriyse
antikacı kazması

evet işte tam o saat
biri geçti sokaktan
başında hasır şapka
kemerinde tabanca
hapisten yeni çıkmış birine benziyordu
gemisini kaçırmış bir zıpır muço
karısını temizlemiş dinibütün bir katolik
vurgun yemiş bir korsan
seslendiler de duydum
adı *pablo diego*
yoksa ne bilecektim

o gitti sallanarak
derken bir adam daha
birincinin tıpkısı
başında hasır şapka
kemerinde tabanca
seslendiler de duydum
adı biraz uzunca
pablo diego joze francisco de paulo
yoksa ne bilecektim

güneş de davul çalıyordu mavinin ortasında
sıpa da büyüyordu
bense penceredeydim
elimde de *don kişot*
gençliğimin çocukçası
ah nasıl da severim çocuk kitaplarını
hele de yaşlıların çocukçasını
hele de çocuksunun yaşlıcasını
hele de mayıslarda uçurtmaları
hele de onların kuyruklarını
hele de kuyrukların kuşlarcasını
kuşların bulutlara karışmasını
tilkinin tavukla sevişmesini
ah nasıl da severim mantar tabancasını
suratı benzemese *hitler*'e

derken bir adam daha
üçüncünün tıpkısı
başında hasır şapka
kemerinde tabanca
tam da *madrit* oluyordum
az önce *ankara*'yken
bir lodos ki azgelişmiş
bir meltem ki *santa luçya*
kadınlar da durmadan doğuruyorlar
hem istiyor sevişmek
hem korkuyor döllenmek
hem de çığlık çığlık doğuruyorlar
her yıldıza bir çocuk
her çocuğa bir yıldız
soykırım açlık bomba
vızgeliyor çocuklara
analara hepten vız

ey ölüsü kandilliler
duydunuz mu ne dedim
çocukların adları da hep bulut
anaların gözleri de hep yağmur
vızgeldi atomunuz hidrojeniniz
ne yazar nötronunuz
ekmek atın süt atın
okul atın yuva atın
ey ölüsü kandilliler
korkmuyorsanız

o da gitti sallanarak
seslendiler de duydum
adı biraz soyluca
pablo diego joze francisco de paulo
crispin crispiniano
de santizima trinidat
sülfür sülfat sülfirik
kloridrikasit yâni
ve potasyumpermanganat
nitrat mitrat gibi birşey yânice
ispanyolca dedikleri
kalın sesli bir gitar
çalmasını bilince
seslendiler de duydum
yoksa ne bilecektim

derken bir adam daha
altıncının tıpkısı
başında hasır şapka
kemerinde tabanca
yakmış çıkmış evini meyhaneye
boşlamış devletini hükümetini
ne ispanya
ne madrit
varsa resim
yoksa resim
ver elini fransa
adını çıkaramam
adı marşandiz
başta *pablo* diyorlardı
sonda *ruiz picasso*
seslendiler de duydum
yoksa ne bilecektim

ay doğar bizim burda
ürperir kuytuları küskün bozkırın
bir yaralı geyik koşar alaşafakta
türkü damlar yarasından ak yokuşlara
ay doğunca bizim burda

gün doğar bizim burda
çocukların çeneleri hep oynar
çocukların çeneleri elbette oynamalı
ya birşeyler yemeli
ya da birşey söylemeli çocuklar
çenesi oynamayandan
korkarım oldumbittim

sonra bir de kadınlar
arasıra ağlamalı kadınlar
akışsız suya benzer
yatırılmış üzüme
susturulmuş şarkıya
ağlamayan kadınlar
mevsimin kurusunu
selâmın kurusunu
sevişmenin kurusunu
sevmem ben
nerde bir su
orda kazık
insanlık bu
uygarlık bu
ağlamayan kadınlardan
korkarım oldumbittim

gelelim öykümüze

birinci varıp durdu
yaslandı bara
minicik bir kadehte
koskocaman bir içki
gövdesi var
başı yok

ikinci varıp durdu
üçüncü beşinci altıncı durdu
altısı da birbirinin tıpkısı
şapkası
tabancası
içkisi

altısı da birbirinin tıpkısı
öfkesiyle
tutkusuyla
yalnızlığıyla
güneş de davul çalıyordu mavinin ortasında
sıpa da büyüyordu
don kişot'sa seviyordu
acısını *cervantes* çekiyordu
biri bulmuş kafayı
dönüyordu kırık plâk:
'cervantes mi don kişot'u yarattı
don kişot mu cervantes'i'
diyordu

seslendi *sanşo pansa:*
– yeter artık hey senyor
kurşunum bitti!
bir de baktım
yaslanmış şişelere
dünyalı bir vatansız:
senyor *PABLO diego*
joze francisco de paulo
juan nepomuceno
crispin crispiniano
de santizima trinidat
ruiz PİCASSO
şaşkınlıktan dokuz *O*'yu birden yuvarlamışım:
– oooooooo
senyor *PABLOOOOOO*
PİCASSOOOOOOOO!

x

yalan değil
imrenirdim
küçücük bir ata binmiş madritli bir haytanın
dünyayı bayrak bayrak dolaşmasına
picasso der geçerdim
hani canım
pablo yâni
bizim *pablo picasso*
üstelik de güvercini
hacıbektaş'tan çalmış
oysa adam
bir değil iki değil
dehşetli kalabalıkmış
ve de dehşetli soylu
sağolası *sanşo pansa*
seslendi de anladım
bizim *pablo picasso*'nun böylesine soylu soplu
ve de kalabalık olduğunu
yoksa ne bilecektim

ben bir yoksul işçi oğlu
adım *hasan hüseyin*
bozkırda bir karınca
cır cır eden çekirge
taş başında bir serçe
adı *hasan hüseyin*
çok bulurdu anacığım *hasan*'ı
hüseyin derdi
ister *hasan* deyin siz de
ister *hüseyin*
dilden dile bir türkü
size nasıl küseyim

DÖRTLÜKLER

1/

insanlar ne dilleriyle ayrılırlar birbirlerinden
ne de renkleriyle inançlarıyla
türkülerde toroslarca yükselen o kanlı sınır
insanların birbirine kulluğu köleliğidir

2/

ister çin'de yaşasın ister afrika'nın taa güneyinde
vurulmuşsa zincire insanlık kavgasında
ister tamburalı tüfek tutsun elinde ister ok ister balta
o benim kardeşimdir o benim yoldaşımdır yanıbaşımda

3/

yoksulluktan geçmek kolay, bırakmak zor varsıllığı
acıdan kaçmak kolay, bırakmak zor tatlıyı
kafamın içinde yandı yanalı bu güzel ışık
sorarım kendikendime: insan neden istemez kurtulmayı

4/

inandım inanmadım, ama dönek olmadım
kara kuru arap kızı demedim leylâ'sına mecnûn'un
bilirim çam ormanı olmadığını ormanımız toplumun
bağışladım dallarımı kıranı, toprağıma tüküreni
[bağışlamadım

MAYAYA SAYGI

mükremin mungan'ı söyler bu türkü

kim görmüş ellerimin o ilk parıltısını
sular böyle acıtırken mermeri

kim getirmiş oralardan buralara taaa beni
bileklerim çürütürken zinciri

ne güzel
mükremin'li bir dünyada solumak şu evreni
ne güzel
mükremin'in elleriyle yoklamak taşı
ne güzel
mükremin'in gözleriyle bakmak geçmişe
ne güzel
mükremin'in yüreğiyle sevmek insanı

bir ekmek ki *mükremin*'in bölüp paylaştırdığı
kara dağlar gibi birikimden mayası

yazak tutan ellerime baktım da korktum
mükremin'di bu yazağın ustası

---

yazak: kalem

MOZART DİYE BİR SAĞNAK

bir bulut geldi geçti
mozart diye bir sağnak
dereler doldu taştı
mozart diye bir sağnak

doludizgin at koşturan akşam kızıllığına
dereleri dinleyin şafak sökerken
fırtınayı kovalayın karanlık ormanlarda
konuşmadan öpüşün yıldız kayarken

otuzbeş yıl
otuzbeş yıl
nedir ki otuzbeş yıl
yel gibi esip geçtik otuzbeşlerden
avcumuzda kalan şimdi
bir avuç kül
bile değil

yirmiden çok opera
elliden çok konçerto
bir o değin senfoni
bir o değin dinsel müzik
iki katı arya şarkı
iki katı orkestra
keman için otuz sonat
yirmi sonat piyanoya
topladılar sağnaktan artakalanı
altıyüzden çok yapıt
balık olsa
dökemezdi otuz yılda bunca yumurta
tavşan olsa
salamazdı bunca yavru güneşe
al mavzeri çık dağlara
patlat patlat patlat patlat
ne çıkarsa

yememiş mi bu adam
içmemiş mi bu adam
yorulup yatmamış mı
sevmemiş mi bu adam
üzülüp ağlamamış mı
kızıp köpürmemiş mi
dalmamış mı akşam kızıllığına
bakmamış mı suda sürüklenen sarı yaprağa
postaneye gitmemiş mi
çıkmamış mı mahkemeye
karakol kapısında beklememiş mi
kimsesizlik çekmemiş mi bu adam
bakkal kasap manav kira
ihbar ihzar yememiş mi bu adam
miğdesi bulanmamış başı ağrımamış mı
nasıl kurmuş o dünyayı
nasıl nasıl nasıl nasıl
nasıl geçmiş dünyamızdan o yıldız

otuzbeş yıl
otuzbeş yıl
nedir ki otuzbeş yıl
bir avuç kül
bile değil
o yangından artakalan
şu avuçlara

yumuyorum gözlerimi
mozart diye bir fırtına
açıyorum gözlerimi
mozart diye bir zorba
koşuyorum sokaklarda deliler gibi
mozart diye bir sağnak
ey bayraklar ey sınırlar ey devletler hükümetler
evet siz
susturun şu adamı
dindirin şu sağnağı
kırın kanatlarını
bu zorba kuşun
konmasın ortaçağlı şu sokaklara

(1980)

BALBALLI

balballı'dan geçtik bir eylül günü
balballı dedikleri bir türkmen köyü
mısırları selvi boyu
mandaları bilekli
ben toprağın böylesini görmedim
bakarken belim geldi

bal demiş bizim türkmen
beğenmemiş
ballı demiş
olmamış
istemiş ki tatlı olsun baldan da köyün adı
balballı deyip çıkmış
hay ağzını öpeyim
türkmenim benim

nerde bir bal sözü duysam gıdıklanırım
sıcak bir bal kokusu yakar genzimi
arılarlı çiçeklerli bir esrik dünya
petekleşir dilleri sevdiklerimin
ak tabakta bal yalamak bilirim
gözgöze gelmenin güzelliğini
dilerim
yağdan çıkıp bala bansın çileli elleriniz
ey benim emekçilerim
dilerim
ak tabakta bal olsun
sevdikleriniz

balballı'dan geçtik bir eylül günü
balballı bilecik'te bir türkmen köyü
bir bereket fışkıranı
bir yaşam suyu
korkarım ki bizim türkmen
yine yoksul
yine gam yükü
ulanı da deli gönül ulanı
çağ yutmuyor yalan ile dolanı

NÖTRON

anacığım
korkma sen
taş baltayı yapan insan
barutu yakmış
taş baltadan baruttan
bugün ne kalmış

korkma sen
anacığım
barutu bulan kimdi
toplar kime çevrildi
şatolar gümbür gümbür
derebeylik güm

anacığım
korkma sen
kül olduysa hiroşima
caponya burda
hidrojenmiş nötronmuş
ipin ucu insanda

korkma sen
anacığım
insandan gelen ölüm
s.ktir olur insanla
biz ne oklar ne barutlar ne atomlar görmüşüz
yeter ki dursun dünya
yerliyerinde

AY TOPRAĞI

gezdim *bağdat* müzesini
çıktım vaktin dışına
öyle çok büyüktüm ki
öyle çok yaşlı
soyuttum ki öyle çok
sevinemedim
tanrıların itildiği yalnızlık
tanrıların oluştuğu karanlık
sümer elam asur kalde
bir anda

bu muyum ben bu muyum ben
başım boğa gövdem aslan
yılan buysa nerde elma
nerde *âdem* hani *havva*
aynalar aynalar aynalar ki içiçe
aynalar aynalar aynalar ki tek ayna
mikroskopun ucunda
ışıldıyor ay toprağı
sümer elam asur kalde
bir anda

birdenbire girdim vakte
kaldım *ırak* müzesinde çırçıplak
çırçıplak elim yüzüm
güncelliğim çırçıplak
ağrıdı tabanlarım
binlerce yıllık yoldan
sayıkladım *çivi çivi*
durakladım *hamurabi*
sümer elam asur kalde
bir anda

birgün gidebilirsem ay'a
teknede un böceği
elim yüzüm yıldız tozu
teknede un böceği
hangi vaktin neresinde
teknede un böceği
birgün gidebilirsem ay'a
gidip dönebilirsem
ne bulurum anlatacak
dünyalı dostlarıma
sümer elam asur kalde
teknede un böceği

gezdim *ırak* müzesini
çıktım vaktin dışına
girdim vaktin içine
teknede un böceği
bir anda

(1974, bağdat)

KARMAŞA GÜLÜ

öptüm seni
öptüm seni yanağından dudağından saçından
[avuçlarından
öptüm ve çoğaldım ayrılıklarca

seni değil yalnızca
sen böyle bir tek misin ki
sende senden öncekileri

bir gül açtı bahçemde
senden çok önce
bir gül daha bahçemde
ondan çok önce
bir gül bir gül bir gül ki
senden
öncekinden
öbüründen çok önce

ne bu sevgi birdenbire
ne bu nefret bir anlık
biriktire biriktire kaç yıldanberi
biriktire biriktire bu karanlık bataklık
güzelsin biliyorum
güzeldi önceki de
sevmek sizlerden güzel
yalan söyleyemem ki
hepsini öptüm sende

anlamağa çalışma
beni suçlama sakın
karmaşanın karmaşayla karışması bu
kanadıyla yoklaması beyinsiz kuşun
ne leylâ'lık mecnun'luk
ne ferhat'lık şirin'lik
işin kökü *âdem - havva*
o elmayı yedi mi o
o elma hep yenilecek
yalan değil
güzeldi o
yalan değil
güzelsin sen
anla bunu
sez bunu
sorma bana hesabını
bu tetik düşmesinin

öptüm seni
seni değil yalnızca
        sende senden öncekileri

ÇAMDAN SAKIZ AKIYOR

deliktaş'tan geçtiniz mi
tek bir ağaç gördünüz mü
ruhsatî'yi sordunuz mu
'gönlüm darlandı da çıktım dağlara
gönlüm eğlencesi
dağlar merhaba'

kocalmış kayalarında küçümen kelerleri
telefon tellerinde mavikargalarıyla
kaç bin yıllık *'bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm'*
kaç bin yıllık bu yetimlik
ey *ruhsat* baba

hava ipek
hava bal
gönlüm darlandı da şu *göller bölgesi*'nde bir yaz
[sabahı
indim ben de ağustosta *toros* ormanlarına
bırak beni motosiklet
bırak beni şu dağlarda
sen çek git
şu çamların altında da altında
şu suların başında da başında
zakkum çiçek açmış ey baba *ruhsat*
yâr mendili döşümde
ölmek ölmek dedikleri ne ola
bin yıl yaşar insanoğlu şu güzelim dünyada
kula kulluk olmasa

cırcırböcekleri çın çın öttürürken koca vâdiyi
hey gözünü sevdiğimin motosikleti
yürek değil benimkisi
havada şahin sanki
çıktım sakız damlayan çamlara ardıçlara
öptüm güneşi
bir damla sakız aldım ağzıma mavilerden
cırcırböceklerinin güneş sofralarında
hey gözünü sevdiğimin ülkesi
hey gözünü sevdiğimin ormanı

serinledim birdenbire
genceldim birdenbire
ormanlaştım denizleştim
bulutlaştım birdenbire
aylar geçti aradan
belki de yıllar
çam kokuyor soluğum ey *ruhsat* baba
o eşsiz güzellikten

(1975)

GELİŞİNİ SEVSİNLER

bir de baktım aşk geliyor karşıdan
döne döne
tıpış tıpış
tam da bizim çarşıdan

bir elinde *spor - toto*
bir elinde *piyango*
gerdanı da cıncık boncuk
koltuğunda *piyano*
marmaris'li kuşadalı bodrum'lu
of dedikçe gecekondu
ah dedikçe roma tokyo
saçı dersen
yelceden
beli dersen
inceden
dili dersen
çinceden
tam da bizim buralı

kitap sevmez
kitaplı
para sevmez
hesaplı
yürür gibi sanki bahar
vâdiden tepelere
nergisçeden
sümbülceden
gülceden
bir de baktım a dostlar
aşk geliyor karşıdan
tam da bizim çarşıdan

aman dostlar bu ne iştir
kucağım dolu yemiştir
yollar var ki gidilecek
işler var ki görülecek
hesap var ki sorulacak
defter var ki dürülecek
kar düşende bahçelere
dağlar gülü n'eylemiştir
dedim hele önüm kıştır
yolum dedim pek yokuştur
insan vardır yorulacak
dünya vardır kurulacak
aman dostlar bu ne iştir

haykırdım avaz avaz
çimdiklenmiş çocuk gibi
yelken açtım o sulardan
zıpkın yemiş balık gibi
patlattım şarkıları
patlattım türküleri
ürküttüm aşkı

X

nere gitti nerde şimdi
ürküttüğüm o canavar
nere gitti nerde şimdi
ürküttüğüm o ben şimdi
bir bilen var mı

(1978)

'GÖZ GÖRDÜ GÖNÜL SEVDİ'

1/burdur

ankara'dan çıktık yola
kel keloş
dağ taş dere diken çöl çorak
ne bir yeşil ne bir kuş
bozkır değil bozkır değil
zurnasız bir davul sanki mübârek

afyon nasıl yanıksa
benzerse yanmış taşa
burdur da tam tersine
bozlak mı bozlak
bu bozlakta bir üzüm
bir üzüm ki kapkara
bir üzüm ki yetmez şaşmak
hem de ayıp şaşmamak

salkım değil salkım değil
yeşil ipek altında
zenci kızın memeleri
tane değil tane değil
dişlerde kütür kütür
karacoğlan demeleri
sevemedim seni ben
saramadım seni ben
diken ektim gül verdin
kurda kuşa yedirdin
bilemedim seni ben
bağışla beni toprak

2/bebek

geçin *burdur* dedikleri toz değirmenini
inin güneye
korkuteli
elmalı
karakışta domates
zemheride gül dalı
'elmalı'dan çıktık yola'
bebek oy
çam altında verdik mola
bebek oy
beşik kaldı çam dalında
bebek oy
'kaynatamdan hicabettim'
bebek oy
süt ağrıtır memelerim
bebek oy

arabamız *alman* malı
yolumuz sel yatağı
sular akar şıngır mıngır
yel demişsin çam balı
koparttık zakkum dalı
allı morlu sarılı
koparttık zeytin dalı
kaç bin yıllık anadolu masalı
ardıç katran köknar çınar çam meşe
mavi yeşil uğultusu dağların
bu dağlarda ceylân gezmez
kuş şakımaz bu dağlarda
dağ dediğin yürek yürek atmalı
solumalı ciğer ciğer evreni
çam ardıca yaslanmalı
gürgen köknara
kartal kanat açar gibi kalkmalı dağlar
şafak vakti horona
ki benzesin balıklarım denize
ki benzesin kuşlarım ormanlara
hey benim deli gönlüm
emrah'lı *serdârî*'li *veysel*'li gönlüm

3/keçi

inin daha
inin daha
        inin daha güneye
işte maki
işte funda
            işte akdeniz
paraşütçü basar gibi toprağa
ayak basar gibi karaya kaptan
        büründük birdenbire güneye
üstte mavi
altta yeşil
        burnumuzda burcu burcu akdeniz
bu ne biçim güney bu
bu ne biçim özlem bu
bu ne biçim aşk böyle
adamı anasından eder bu şaşkı
            taş bağırır sevda sevda

ve işte karakeçi
sakalını sevdiğimin orman berberi
sütü zemzem edepsizin
yavrusu peri
filizlerle kekliklerle dolunca memeleri
'gel gör beni aşk n'eyledi'

keçi sütü içmedinse
oğlak burnu öpmedinse
görmedinse ardıç kökü
pelit dalı kırmadınsa
sormadınsa neresi bu
bu pınarın adı ne ki
yazamazsın sen roman
yazamazsın sen öykü
yazamazsın sen şiir
bulduğun pabuç teki

4/deve

ve işte develeri bizim yörüğün
şunlar da potukları
'deveyi düzde gördüm
–demiş bizim türkücü–
cilveyi kızda gördüm'
cilveyi kimde gördüm
söyleyemem şimdi amma
ben deveyi düzde değil
toroslar'da ormanların içinde gördüm
terlik giymiş çöl güzelim
horasan'dan medine'den şam'dan bağdat'tan
tıpış tıpış yürüyordu *toros* ormanlarında
dudağında meşe pürü
çipil kara gözleriyle gülüyordu güzelim
ben keçiyim
diyordu
yanında da bizim yörük
bakıyordu ortaçağdan
elinde de pilli radyo

düşündüm de güldüm biraz
deve keçi olur mu
pür yemekle ormanda
ya hörgücü n'edelim
n'edelim boynuzunu
bizim keçinin

bir geçmiş ki anlamak zor
bir şimdi ki anlatmak güç
keçide boynuz olan
devede hörgüç
deve koklar motoru
motorda sevmek nerde
deve bilmez durumunu
motorda acımak ne

5/balık

ve işte birdenbire
çıkar gibi manda sudan
suya dalan *toroslar*

taş üstünde çalı bitmiş
çalıda balık ötmüş
bizimki durup bakmış
o yörük cemaline mavisinde denizin

kaldırmış kollarını
hey allahım hey allahım
balık uçmuş çalıdan konmuş denize
allah yanıtlamamış

çünkü yörük öğretmemiş
sorusunun yanıtını allaha
balığa *yunus* demiş
yunus'a *yunus emre*
bakakalmış kayaların üstünde
menevişli denize

6/son

ankara'dan vurduk yola
kel keloş
antalya'da düştük *kaş*'a
düş mü düş
biri bendim dostlarım
o söylence sularda
biri *bedrettin* kardeş

ne de güzel öğretmendi
bedri kardeşim
ne de güzel öğrenci
o yok artık
yok *bedri*
çırpınır çocukçana o menekşe sularda
bedri diye bir yaşama sevinci

(1979)

YİNELİ

bitti temmuz
yine bitti
kırlangıçlar çekip gitti
yine gitti
kaldık yine kaygularla başbaşa
yine kaldık

yarın yine yapraklar
yarın yine yağmurlar
ardından yine soğuk
ardından yine tipi
yine palto yine gocuk
yine odun yine kömür
yine sövgü karakışa
yine bahara selâm

ederler yine tombul
gelirler yine cılız
kiralar yine azgın
kuyruklar yine dilsiz
yine mızmız sıkıntı
yine hep vıdıvıdı
yine hep televizyon
yine hep ortadoğu

uykular da beter yine
uykular da karakura
yine bezgin sabahlar
yine yılgın akşamlar
yine hep dalavera
yine hep o kuruntu
yine umut yine düş
yine hep bekleroğlu

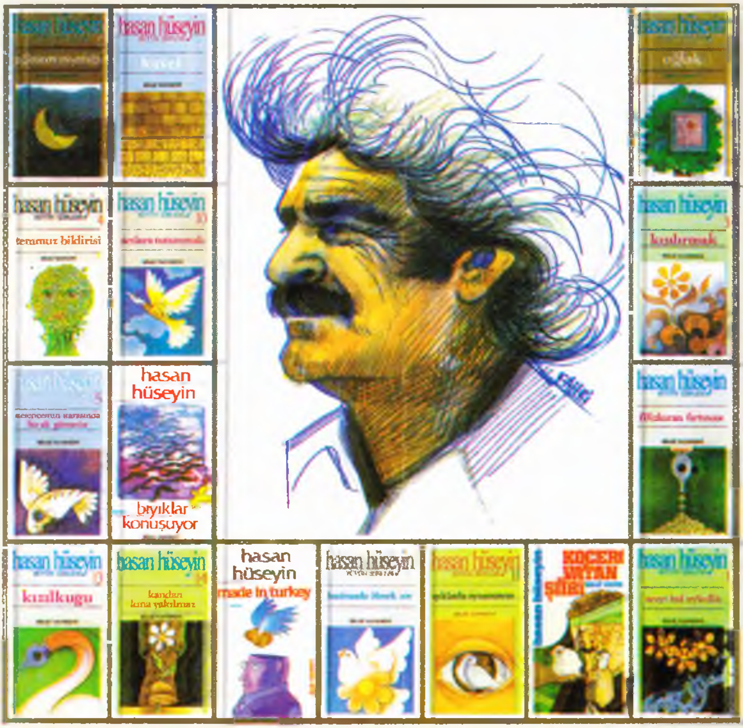
ama belki kış da güzel
ama belki kar da güzel
ama insan olana

HASAN HÜSEYİN
BÜTÜN ŞİİRLERİ

1. Acıyı Bal Eyledik
2. Oğlak
3. Kızılırmak
4. Temmuz Bildirisi
5. Kelepçemin Karasında Bir Ak Güvercin
6. Ağlasun Ayşafağı
7. Koçero Vatan Şiiri
8. Haziranda Ölmek Zor
9. Filizkıran Fırtınası
   (1981 Ö. F. Toprak ve Nevzat Üstün Şiir Ödülleri)
10. Acılara Tutunmak
11. Işıklarla Oynamayın
12. Kavel
    (1963 Yeditepe Şiir Armağanı)
13. Kızılkuğu
    (TRT - 1970 Kitap Başarı Ödülü)
14. Kandan Kına Yakılmaz
15. Tohumlar Tuz İçinde

HASAN HÜSEYİN / MİZAH ÖYKÜLERİ

1. Made In Turkey
2. Bıyıklar Konuşuyor
3. Öhhööööö!..

sokaklar alanlar evler kapılar
mutfaklar kilerler ocaklar ağlar
zıbınlar beşikler uykusuzluklar ağlar
ağlaşırken analar
dağ taş toprak ağaç su yıldız
yeşeren buğday ağlar savrulan saman ağlar
ağlaşırken analar
kanın umudun hakkı
sütün ekmeğin hakkı
ne söylersin bre ozan
durur tek tel üstünde inceden sızlaşmağa
bütün bir evren ağlar
ağlaşırken analar
gördüm babaların ağlamasını
anaların ağlaması bir başka
anaların ağlaması bir beter

9 789754 943122

5.
basım

ISBN 975 - 494 - 312 - 5
94 . 06 . Y . 0105 . 0745

KDV DAHİL

KDV d